

Sivistys on siistiä

Lähiöprojektin toimintakertomus 2013

Sivistys on siistiä

Lähiöprojektin toimintakertomus 2013

Lähiöprojekti Helsinki

Kaupunginhallituksen päätös 539 § 5.5.214
Kaupunginhallitus päätti merkitä tiedoksi lähiöprojektin toimintakertomuksen 2013.

© Helsingin kaupunkisuunnitteluvirasto

Teksti: Tero Santaoja ja Pirjo Ruotsalainen

www.lahioprojekti.hel.fi

Taitto: Tovia Design Oy / Olli Turunen

Julkaisusarjan graafinen suunnittelu: Timo Kaasinen

Kannen kuva: Simo Karisalo, Jakomäen Broda

Paino: Edita Prima Oy 2014

ISSN 0787-9024

ISBN 978-952-272-714-5 (nid.)

ISBN 978-952-272-715-2 (PDF)

Sisältö

Esipuhe	6
Tiivistelmä	7
Sammandrag	9
Abstract	10
Lähiöprojektin kauden 2012–2015 päätavoitteet	12
Vuoden 2013 toiminta	14
Julkisen ympäristön suunnittelu- ja toteutushankkeet	15
Esikaupunkiasumisen ja palveluiden parantaminen.....	20
Elinkeino toiminnan edellytysten kehittäminen ja markkinointi.....	22
Pyöräilyn edistäminen esikaupunkialueilla.....	23
Hyvän kaupunkielämän vahvistaminen alueilla.....	24
Lähikoulujen vetovoiman vahvistaminen	29
Alueellisten osallistumismahdollisuuksien tarjoaminen asukkaille.....	32
Esikaupunkiviestinnän parantaminen	37
Lähiöprojektin toiminnan resursointi ja seuranta	39
Toimintarahan käyttö ja seuranta.....	39
Lähiöprojektin johtoryhmä	40
Lähiöprojektin työryhmät	40
Valtion avustukset	41
Valtion lähiöohjelma 2008–2011	41
Kaupunginosien Helsinki 2013–2015	41
Lisätalousarvion investointiavustus	42
Kuvailulehti	43

Lähiöprojektin toimintakausi 2012–2015, ”Sivistys on siistiä”, etenee kaudelle asetettujen tavoitteiden ja teemojen mukaisesti. Vuonna 2013 on vastattu entistä tehokkaammin kaupunginhallituksen linjamaan tehtäviin esikaupunkien yleisten kehityslinjoihin määrittelemiseksi ja alueellisten kehittämistoimien organisoimiseksi ja integroimiseksi. Tekemistämme ohjaa kehittämistoimenpiteiden vaikuttavuuden jatkuva arviointi, toimenpiteiden näkyvyyden korostaminen ja perusteltu kohdistaminen oikeaan aikaan oikeaan paikkaan.

Vuosi 2013 on ollut tekemisen ja konkretisoitumisen vuosi. Lähiöprojekti on suunnannut resursseja toimenpiteisiin, joilla tuetaan kaupunginosien kehittymistä identiteetiltään vahvoina kokonaisuuksina. Lähtökohdiana on ollut alueellisen palvelukulttuurin tukeminen niin fyysisen ympäristön parantamisen kuin sosiaalisten hankkeidenkin avulla. Ottamalla alueen toimijat entistä monipuolisemmin mukaan ympäristön suunnitteluun ja rakentamiseen, on vahvistettu alueellisia yhteistyöverkostoja ja luotu uutta toimintakulttuuria kaupungin ja alueen toimijoiden välille. Hyvänä esimerkkinä onnistumisesta on vuonna 2013 toteutettu ympäristötaidehanke Jakomäen Broda, jossa on osallistettu alueen lapsia, nuoria ja muita toimijoita luomaan yhdessä parempaa arkiympäristöä. Hankkeessa näkyy hyvin Lähiöprojektin rooli hallintokuntien välisen toiminnan koordinoijana.

Vuoden 2013 toimintakertomuksessa käydään laajalti läpi yhteistyöhankkeiden ja suunnittelutehtävien toteutusta, vaikuttavuutta ja tuloksia. Toimintaa kuvataan ja ottelemalla hankkeita kaudelle asetettujen

päätavoitteiden mukaisesti teemallisiin kokonaisuuksiin. Teemakokonaisuuksia kehittämällä edistämme myös toimintamallien vahvistamista ja integrointia kaupunkiorganisaatiomme sisällä. Julkisen tilan hankkeiden osalta vaikuttavuus perustuu yhteiseen suunnitteluun ja kokonaistaloudellisuuteen sekä alueelliseen, kokoavaan lähestymistapaan. Sosiaalisten ja toiminnallisten hankkeiden osalta taas keskeisempänä vaikuttavuutta mittaavana tekijänä ovat toimintaan osallistuneiden, kuten lasten ja nuorten määrä. Mahdollistamalla helposti saavutettavaa matalan kynnyksen toimintaa, voimme parhaimmillaan ehkäistä syrjäytymiseen liittyviä prosesseja sekä vahvistaa hyvän elämänhallinnan edellytyksiä.

Vuonna 2013 laaditussa viestintää koskevassa selvityksessä nousi vahvasti esiin Lähiöprojektin merkitys virastojen yhteistyön ja alueellisen osallistumisen tukipilarina. Reagoimme aktiivisesti ja herkäällä korvalla alueelta nouseviin tarpeisiin ja haasteisiin, jotka kohdistuvat usean hallintokunnan tehtäväkentälle. Yhteisen vastuu- ja koordinoijatahon löytäminen saattaa olla haastavaa. Viestin välittäminen, valmisteluvastuun ottaminen ja konkreettiseen lopputulokseen tähtääminen ovat Lähiöprojektin keskeistä tehtäväkenttää. Vuoden 2013 toimintakertomuksessa on korostettu erityisesti hankkeita ja toimenpiteitä, joita ei olisi ollut mahdollista toteuttaa ilman Lähiöprojektin tekemää pohjatyötä, rahallista tukea ja virastojen yhteistä sitoutumista. Yhteisesti sovitulla päämäärillä ja tekemällä asioita yhdessä vastaamme parhaiten esikaupunkiemme kehittämisen haasteisiin.

Rikhard Manninen
Lähiöprojektin puheenjohtaja

Tero Santaoja
projektipäällikkö

Tiivistelmä

Kaupunginhallitus hyväksyi 2.4.2012 (§ 324) Lähiöprojektin projektisuunnitelman kaudelle 2012–2015. Lisäksi kaupunginhallitus päätti kehottaa hallintokuntia ottamaan vuosien 2012–2015 toiminnassaan huomioon Lähiöprojektin tavoitteet ja kehittämisteemat sekä jatkamaan ja tehostamaan hallintokuntien välistä yhteistyötä.

Vuonna 1996 perustettu Lähiöprojekti tukee kaupungin strategioiden ja tavoitteiden toteuttamista sekä raportoi toiminnastaan vuosittain kaupunginhallitukselle. Tehtävänä on esikaupunkien yleisten kehityslinjojen määrittelemine sekä alueellisten kehittämistoimien organisoiminen ja integrointi. Lähiöprojekti on pitkälti hallintokuntien yhteistyötä, jonka toiminta perustuu nelivuotiskausiin ja hyvin kiinteään virastojen väliseen toimintaan. Tekemisen ja toteutuksen lähtökohtana on toimintakauden kattava projektisuunnitelma, jossa määritellään kauden tärkeimmät päämäärät ja keinovalikoimat. Suunnitelma ohjaa projektin toimintaa koko toimintakauden ajan. Projektikauden 2012–2015 tunnuksena on: "Sivistys on siistiä".

Vuonna 2013 toimintaa tehtiin laajalaisesti koko esikaupunkivyöhykkeellä. Toiminta keskittyi kehittämistä vaativille, haasteellisille alueille, joissa asuntokanta, julkinen ympäristö, syrjäytymisen ennalta ehkäisy sekä asukastoiminnan edistäminen tarvitsivat entistä koordinoitumpia toimenpiteitä. Lähtökohtana oli myös alueellisen lähestymistavan ja konkreettisen lopputuloksen korostaminen. Keskeisinä toteutustapoina olivat erilaiset yhteistyöhankkeet. Olennaista tekemisessä oli yh-

teisesti sovittuihin tavoitteisiin sitoutuminen, koska hankkeiden resursointi tapahtui pääosin hallintokuntien talousarvioiden ja oman henkilöstön puitteissa.

Vuonna 2013 painottuivat julkisen ympäristön parantamiseen keskittyvät kehittämishankkeet, joissa tehtiin laajaa vuorovaikutusta kaupungin eri hallintokuntien sekä asukkaiden kanssa. Erityisesti keskityttiin kaupunginosien tärkeisiin puistoalueisiin sekä asemakeskuksien ja pää-

raittien parantamiseen. Keinovalikoimana oli muun muassa puistojen laatutason parantaminen, vuorovaikutteisten taidehankkeiden toteuttaminen sekä turvallisuuden edistäminen. Puistojen yleis- ja ideasuunnitelmia laadittiin vuonna 2013 Pohjois-Haagaan, Lassilaan sekä Vuosaareen. Kaupunkipuistojen laatutason parantaminen osana täydennysrakentamisen edistämistä on tärkeää. Tämän lisäksi vuoden aikana toteutettiin ympäristön

Esikaupunkimessuilla parannetaan asukkaiden osallistumismahdollisuuksia. Monipuolinen hallintokuntien verkosto kertoo muun muassa alueen ajankohtaisista asioista.

Kuva: Simo Karisalo

parantamiseen keskittyneet, mutta myös yhteisöllisyyttä ja alueverkostoja vahvistaneet taidehankkeet Broda Jakomäessä sekä Kannelmäen Sitratorin parantaminen Unelma-aideteoksen avulla. Vuonna 2013 laadittiin korjaustapaohjeet Konalan alueelle sekä keskityttiin täydennysrakentamisen edistämiseen pysäköintivaihtoehtoja tutkimalla.

Vuonna 2013 korostettiin kauden pää tavoitteiden mukaisesti kulttuuri- ja sivistyshankkeita sekä syrjäytymisen ehkäisyä osana esikaupunkien kehittämistä. Tärkeänä näkökulmana oli muun muassa musiikin keinoin tehty syrjäytymisen ennalta ehkäisy ja matalan kynnyksen toiminta sekä lähikoulujen vetovoimaisuuden parantaminen. Erityisesti koulujen kanssa tehtävää yhteistyötä vahvistettiin uusien hankkeiden Tempo, Bändipaja ja Kylään myötä. Tempo- ja Bändipaja hankkeissa tarjotaan matalan kynnyksen musiikinopetusta ja kasvatusta keskeisillä, kehittämistä vaativilla esikaupunkialueilla. Tärkeänä lähtökohtana oli itse toiminnan lisäksi vahvistaa lähikoulujen vetovoimaisuutta monipuolista toimintaa tarjoamalla sekä hankkeiden medianäkyvyyttä korostamalla.

Vuonna 2013 keskityttiin viestinnän ja alueellisten osallistumismahdollisuuksien kehittämiseen. Lähiöprojektin viestinnän tuloksellinen kehittäminen eteni viestinnän arvioinnilla. Esikaupunkeja koskevaa viestintää ja Lähiöprojektin viestintää arvioitiin ensimmäistä kertaa ulkopuolisen asiantuntijan avulla. Asiantuntijoiden mielestä Lähiöprojektin viestintä ja kaupungin esikaupunkeja koskeva viestintä toimivat melko hyvin. Asukkaat eivät olleet yhtä tyytyväisiä. He toivoivat Lähiöprojektilta ja kaupungilta nykyistä enemmän tietoa muun muassa liikennejärjestelyistä, omista vaikutusmahdollisuuksistaan sekä omalle alueelle suunnitelluista muutoksista.

Alueellista, osallistavaa palvelukulttuuria kehitettiin järjestämällä Malmin esikaupunkimessut. Lokakuussa Malmitalolla järjestetyt messut olivat uudenlainen, virastojen yhteinen lähestymistapa parantaa asukkaiden osallisuutta osana yhteisen Helsingin kehittämistä. Keräämällä monipuolinen hallintokuntien verkosto kertomaan alueen ajankohtaisista asioista, madallettiin osallistumiskynnystä, tuotiin aluetta koskevat asiat helposti tavoitettavaksi sekä parannettiin myös vuorovaikutus- ja keskustelukäytäntöjä. Ajankohtaisten tietoisuuksien lisäksi asiantuntijat esitte-

livät alueen suunnitteluhankkeita ja käytännön toimintaa sekä olivat tavattavissa kasvotusten.

Lähiöprojektin toimintaraha oli vuonna 2013 yhteensä 663 000 €. Toimintarahaan sisältyivät myös vuodelta 2012 siirtyneet määrärahat, 190 000 €. Vuoden 2013 kokonaiskäyttö oli 514 140 €. Käyttämättä jäi 148 960 €, josta osa johtui hankkeiden arvioitua vähäisemmistä kustannuksista tai aikataulutuksesta, jonka myötä edellisen vuoden toiminnasta koituvat kustannukset ajoittuivat vuoden 2014 puolelle ja määrärahoista siirrettiin 112 000 € vuodelle 2014.

Vuonna 2013 jatkettiin aktiivista yhteydenpitoa valtion suuntaan. Helsingin kaupunki on mukana Valtion asuinalueohjelmassa ”**Kaupunginosien Helsinki**” -nimisellä hankkeellaan. Lähiöprojekti vastaa hankkeen kokonaiskoordinoinnista yhdessä kaupunginkanslian täydennysrakentamisprojektin kanssa. Hankekokonaisuus jakautuu kärkihankkeisiin, jotka ovat asuinalueohjelman teemapainotusten mukaisesti: 1) täydennysrakentamisen edellytysten parantaminen, 2) asuin ympäristön laadun parantaminen sekä uudet toimintamallit ympäristön kehittämiseen sekä 3) demokratiatilojen kehittäminen, toteuttaminen ja toiminnan tukeminen. Vuonna 2013 näihin kärkihankekokonaisuuksiin haettiin yhteensä 1,2 M€ kehittämisyavustusta, josta ARA myönsi haettavaksi 238 800 euroa. Tämän lisäksi Lähiöprojekti valmisteli yhdessä kaupunginkanslian ja rakennusviraston kanssa erillisen investointiyavustuksen haun, jonka teemojen ja kohteiden tuli pohjautua asuinalueiden kehittämissuunnitelmassa mukana olevan kokonaishankkeen ”**Kaupunginosien Helsinki**” mukaisiin toimenpiteisiin. Yhteensä kustannuksia haettiin 13 165 560 euron edestä, josta ARA myönsi yhteensä 1 368 021 euroa hakeumuksessa esitettyihin investointikohteisiin.

Lähiöprojektin laaja eri virastojen edustajista koostuva johtoryhmä kokoontui säännöllisesti vuonna 2013 ja mukaan tuli uusia edustajia kaupungin eri virastoista. Johtoryhmän puheenjohtaja toimii yleiskaavapäällikkö **Rikhard Manninen** kaupunkisuunnitteluvirastosta sekä Lähiöprojektin projektipäällikkönä **Tero Santaoja**. Lähiöprojektissa toimivat myös projektisuunnittelija **Pirjo Ruotsalainen**, tiedottaja **Tiina Nuto** sekä lähiöarkkitehdit **Päivi Hellman** ja **Mustafa Gurler**.

Sammandrag

Stadsstyrelsen godkände 2.4.2012 (§ 324) Förortsprojektets projektplan för perioden 2012–2015. Dessutom beslutade stadsstyrelsen uppmana förvaltningarna att i sin verksamhet 2012–2015 beakta Förortsprojektets målsättningar och utvecklingsteman och att fortsätta och effektivisera samarbetet mellan förvaltningarna.

Förortsprojektet, som grundades år 1996, stöder implementeringen av stadens strategier och mål och rapporterar om sin verksamhet årligen till stadsstyrelsen. Projektet har i uppgift att definiera de allmänna utvecklingslinjerna för förorter och att organisera och integrera lokala utvecklingsåtgärder. Förortsprojektet är till stora delar samarbete mellan förvaltningar, vilket grundar sig på fyraårsperioder och en mycket stabil verksamhet mellan förvaltningarna. Utgångspunkten för arbetet och genomförandet ligger i projektplanen för verksamhetsperioden, i vilken de viktigaste målsättningarna och metodurvalen för perioden definieras. Planen styr projektets verksamhet under hela verksamhetsperioden. Valspråket för projektperioden 2012–2015 är *”Bildning är coolt”*.

År 2013 fanns vidsträckt verksamhet i hela förortsområdet. Fokus för verksamheten låg på utmanande områden i behov av utveckling, där bostadsbeståndet, den offentliga miljön, bekämpningen av utslagning och främjandet av invånarverksamhet var i behov av bättre koordinerade åtgärder. En utgångspunkt var också att betona det lokala perspektivet och konkreta resultat. De centrala tillvägagångssätten bestod av olika slags samarbetsprojekt. Det väsentliga i arbetet var deltagarnas förbindelse till de gemensamma målen, eftersom allokeringen av resurser i huvudsak skedde inom ramen för förvaltningarnas budgetar och den egna personalen.

År 2013 betonades utvecklingsprojekt som fokuserade på förbättring av den offentliga miljön, inom vilka det förekom bred interaktion mellan stadens olika förvaltningar och invånarna. Fokus låg särskilt på stadsdelarnas viktiga parkområden och stationscentrum och förbättring av huvudstråk. Åtgärdsurvalet bestod av bl.a. förbättring av kvaliteten på parker, genomförande av interaktiva konstprojekt och främjande av trygghet. Allmänna planer och idéplaner för parker utarbetades år 2013 för Norra Haga, Lassas och Nordsjö. Förbättringen av kvaliteten på stadsparker som en del av främjandet av kompletteringsbyggande är viktigt. Under året genomfördes dessutom konstprojektet Broda i Jakobacka och förbättringen av Cittertorget i Gamlas med hjälp av konstverket Unelma. Det egentliga målet för dessa var att förbättra omgivningen, men de här projekten bidrog även till att stärka samhörigheten och områdesnätverken. År 2013 utarbetades reparationssättsanvisningar för Kånala och satsades på främjande av kompletteringsbyggande genom att undersöka parkeringsalternativ.

År 2013 låg betoningen i enlighet med huvudmålen för perioden på kultur- och bildningsprojekt och på förebyggande av utslagning som en del av utvecklingen av förorten. Ett viktigt perspektiv var bl.a. förebyggande av utslagning med hjälp av musik och verksamhet med låg tröskel och förbättrande av närskolornas attraktionskraft. Särskilt samarbetet med skolor förstärktes genom de nya projekten Tempo, Bändipaja och Kylään. Inom projekten Tempo och Bändipaja erbjuds musikutbildning och musikfostran med låg tröskel på centrala förortsområden som är i behov av utveckling. En viktig utgångspunkt var att utöver själva verksamheten stärka närskolornas attraktionskraft med hjälp av ett mångsidigt verksamhetsutbud och genom att betona projektets synlighet i medierna.

År 2013 prioriterades utvecklingen av kommunikation och lokala möjligheter för deltagande. Den resultatmässiga utvecklingen av Förortsprojektets kommunikation fortskred med en utvärdering av kommunikationen. Kommunikationen om förorter och Förortsprojektets kommunikation utvärderades för första gången med hjälp av en utomstående sakkunnig. Enligt de sakkunniga fungerade Förortsprojektets kommunikation och stadens kommunikation om förorter ganska bra. Invånarna var inte lika nöjda. De önskade att Förortsprojektet och staden publicerar mera information om bland annat trafikarrangemang, om invånarnas egna möjligheter att påverka och om ändringar som planeras i det egna området.

Lokal, engagerande servicekultur utvecklades i och med Malms förortsmässa. Mässan som arrangerades i oktober på Malms kulturhus var förvaltningarnas nya gemensamma perspektiv för att förbättra invånarnas delaktighet som en del av utvecklingen av det gemensamma Helsingfors. Genom att samla ett mångsidigt nätverk av förvaltningar för att berätta om aktuella ärenden i området gjordes tröskeln för deltagande lägre och ärendena i området lätt tillgängliga. Dessutom förbättrades interaktions- och diskussionsförfarandena. Utöver aktuella informationsinlägg visade sakkunniga upp planeringsprojekt och praktisk verksamhet i området och var personligen anträffbara.

Förortsprojektets verksamhetsbidrag var år 2013 totalt 663 000 euro. I verksamhetsbidraget ingick också bidragen som fördes över från år 2012, 190 000 euro. År 2013 användes totalt 514 140 euro. Beloppet som förblev oanvänt var 148 960 euro, varav en del berodde på att kostnaderna för vissa projekt var mindre än beräknat eller på tidsschemat som gjorde att vissa kostnader för föregående års verksamhet inföll under år 2014 och 112 000 euro av anslagen överfördes till år 2014.

Abstract

År 2013 var kontakterna med staten fortsättningsvis aktiva. Helsingfors stad deltar i statens boendeprogram med sitt projekt "Stadsdelarnas Helsingfors". Förortsprojektet ansvarar för samordningen av projektet tillsammans med stadskansliets projekt för kompletteringsbyggande. Projekthelheten uppdelas i topprojekt som följer temabetoningarna för bostadsområdesprogrammet: 1) att förbättra förutläggningarna för kompletteringsbyggande 2) att förbättra boendemiljön och införa nya verksamhetsmodeller för utvecklande av omgivningen och 3) att utveckla och bygga demokratilokaler och stödja deras verksamhet. År 2013 ansöktes totalt 1,2 miljoner euro i utvecklingsstöd för dessa projekt, varav ARA beviljade 238 800 euro för ansökan. Dessutom beredde Förortsprojektet tillsammans med stadskansliet och byggnadskontoret en separat ansökan för investeringsstöd, vars teman och objekt skulle grunda sig på de åtgärder som fastställs inom utvecklingsprogrammet för bostadsområden, som ingår i helhetsprojektet "Stadsdelarnas Helsingfors". Sammanlagt ansöktes kostnader för 13 165 560 euro, varav ARA beviljade totalt 1 368 021 euro för de investeringsobjekt som nämndes i ansökan.

Den breda ledningsgruppen för Förortsprojektet som består av representanter från olika förvaltningar samlades regelbundet år 2013 och dessutom anslöt sig nya representanter för olika förvaltningar inom staden till gruppen. Ordförande för ledningsgruppen är generalplanechef **Rikhard Manninen** på stadsplaneringskontoret och ordförande för Förortsprojektet är projektchef **Tero Santaoja**. Även projektplanerare **Pirjo Ruotsalainen**, informatör **Tiina Nuto** och förortsarkitekterna **Päivi Hellman** och **Mustafa Gurler** jobbar med Förortsprojektet.

The City Board approved the Project Plan 2012–2015 for the Neighbourhood Project on 2 April, 2012 (§ 324). Moreover, the City Board decided to advise the city departments to consider the goals and development targets of the Neighbourhood Project in their operations 2012–2015 and to continue with the strengthening of cooperation between departments.

Founded in 1996, the Neighbourhood Project aids the implementation of City strategies and goals and reports of its operations annually to the City Board. Its task is to define general development policies for neighbourhoods and organise and integrate local development measures. The Neighbourhood Project is largely made out of cooperation between city departments, where the operations are based on four-year periods and a very tight collaboration between departments. The basis for the operations and the implementation lies in the project plan, which includes definitions of the most important goals and ranges of measures for the period. The plan steers the operations of the project for the entire operating period. The motto for the 2012–2015 project period is: "Education is cool".

In 2013, the operations were carried out on a broad scale in the entire neighbourhood zone. The operations were centralised to demanding areas in need of development, where the housing stock, the public environment, the prevention of social exclusion and the promotion of inhabitant activities needed measures with improved coordination. The starting point was also to lay emphasis on the local perspective and pragmatic results. Different kinds of cooperation projects were the central methods of implementation. Commitment to the common goals was essential, as the allocation of resources was mainly subject to the budgets and personnel of the city departments.

In 2013, the focus was on development projects to improve the public environment, within which there was broad interaction between the different city departments and the inhabitants. Special at-

ention was paid to the neighbourhoods' important park areas and the improvement of station centres and main streets. The measures consisted of, for example, improving the quality of park areas, initiating interactive arts projects and promoting safety. In 2013, overall and idea plans for parks were prepared for Pohjois-Haaga, Lassila and Vuosaari. The improvement of the quality of city parks as part of the furthering of complementary building is important. In addition to this, the arts projects Broda in Jakomäki and the improvement of the Sitra Square in Kannelmäki by means of the Unelma work of art were carried out with focus on the environment, but also on the strengthening of the sense of community and the area networks. Repair methods instructions were also prepared for the Konala area, while the furthering of complementary building was marked with the examination of parking options.

In 2013, emphasis was laid, in accordance with the main goals, on culture and education projects and prevention of social exclusion as part of the development of the suburbs. An important perspective was, for example, the prevention of social exclusion with the help of music, low-threshold activities and improving the attractiveness of local schools. Especially the cooperation with schools was strengthened through the new Tempo, Bändipaja and Kylään projects. The Tempo and Bändipaja projects offer low-threshold music education in central suburb areas that are in need of development. An important starting point besides the activities was to strengthen the attractiveness of the local schools by offering diverse activities and by promoting the projects in the media.

In 2013, focus was set on the development of communications and local participation possibilities. The productive development of the Neighbourhood Project's communications progressed with an evaluation of the communications. The communications concerning neighbourhoods and the communications of the Neighbourhood Project was for the first time evaluated by an external expert.

The Neighbourhood Project's communications and the City's communications concerning neighbourhoods were considered to be on a decent level. The inhabitants were not as happy. They asked the Neighbourhood Project and the city for more information on, for example, traffic arrangements, participation possibilities and planned changes in their own area.

Local, participatory service culture was developed through the Malmi suburb fair. The fair was arranged at Malmitalo in October and it posed a new kind of common perspective for the departments in improving the participation of inhabitants as part of the development of our common Helsinki. A diverse network of city departments that communicated the current affairs of an area helped lower the threshold for participation, bring up affairs affecting the area and improve the practices of interaction and discussion. Besides the information efforts, experts presented the planning projects and practical operations of the area and they were also available for meeting face-to-face.

The 2013 operating budget of the Neighbourhood Project was 663 000 euros in total. The appropriations transferred from 2012, 190 000 euros, were also included in the operating budget. The total usage in 2013 was 514 140 euros. A total of 148 960 euros was left unused, because the costs of some of the projects were lower than expected and because of the scheduling, which saw costs from the previous year moved to 2014 and 112 000 euros of the appropriations were transferred to 2014.

The active communication with the government continued in 2013. The City of Helsinki took part in the government's residential area programme with its project called "The Neighbourhoods of Helsinki". The Neighbourhood Project is responsible for the coordination of the project together with the City Executive Office's complementary building project. The project scope is divided into top projects, in accordance with the theme weightings of the residential area programme: 1) improving the prerequisites for complementary building, 2) improv-

ing the residential environment and new operational models for developing the environment, 3) developing, implementing and supporting the operations of democracy spaces. In 2013, these top project groups were subject to development subsidies applications of 1.2 million euros in total, of which 238 800 euros was granted by ARA. In addition to this, the Neighbourhood Project cooperated with the City Executive Office and the Public Works Department to prepare a separate application for investment subsidies, the themes and objects of which were to be based on the measures of the "The Neighbourhoods of Helsinki" project that is a part of the development programme for residential areas. The total amount of the costs applied for was 13 165 560 euros, of which ARA granted a total of 1 368 021 euros for the investment objects mentioned in the application.

Metrohelsinki-hankkeessa järjestetään säännöllisiä yhteistyötapaamisia alueen yrittäjien ja muiden toimijoiden kanssa. Tapaamispaikkoina vuonna 2013 olivat Kontula, Puotila sekä Itäkeskus.

Kuva: Simo Karisalo

The executive group of the Neighbourhood Project, which consists of representatives from different departments, met regularly during 2013 and was joined by new representatives from the different departments of the City. The Director of the Strategic Urban Planning Division Rikhard Manninen from the City Planning Department is the Chairman of the executive group, while Tero Santaoja is the Project Manager of the Neighbourhood Project. Project Planner Pirjo Ruotsalainen, Information Officer Tiina Nuto and Neighbourhood Architects Päivi Hellman and Mustafa Gurler are also a part of the Neighbourhood Project.

Lähiöprojektin kauden 2012–2015 päätavoitteet

Verkostoituvaa esikaupunki ja viihtyisä ympäristö

Olemassa olevaa kaupunkirakennetta tiivistetään ja monipuolistetaan kestävästi kehityksen mukaisesti energiatehokkuuden vaatimukset huomioiden. Esikaupunkialueiden roolia tuetaan osana yhtenäistä, seudullisesti toimivaa kaupunkirakennetta. Täydennysrakentamista ohjataan olemassa olevan infrastruktuurin, palveluiden sekä hyvien kävely-, pyöräily- ja joukkoliikenneyhteyksien äärelle. Täydennys- ja korjausrakentamista tuetaan uusia toiminta- ja rahoitusmalleja kehittämällä.

Toimivan, viihtyisän ja kunnossa olevan arkiympäristön kehittymistä edistään alueiden sisäisiä yhteyksiä ja kaupunginosien saavutettavuutta tukemalla, julkisten kaupunkitilojen laatua parantamalla, asuinrakennusten ja pihojen laadukasta korjaamista ohjeistamalla sekä elinkeinoelämän alueellisia edellytyksiä vahvistamalla. Viihtyisä kaupunkiympäristö tarjoaa hyvän pohjan turvalliselle ja laadukkaalle kaupunkielämälle.

Kokeminen, oppiminen ja hyvä kaupunkielämä

Esikaupunkien toimintamahdollisuuksia ja imagoa vahvistetaan sivistys-, kulttuuri- ja elinkeinoelämän toimijoiden kanssa tehtävällä monipuolisella yhteistyöllä. Hyvän kaupunkielämän rakentamista tuetaan kokemisen ja oppimisen kautta yhdessä alueellisten kulttuuri- ja sivistystoimijoiden, asukkaiden ja kolmannen sektorin kanssa.

Kasvavan vapaa-ajanvieron tarpeita ja mahdollisuuksia tuetaan osana lähiympäristöä, erityisesti koulujen kanssa tehtävällä yhteistyöllä. Erityistä painoarvoa asetetaan syrjäytymisen ehkäisyyn ja arjen turvallisuuden vahvistamiseen. Tavoitteena on mahdollistaa hallintokuntien välisten yhteistyöhankkeiden rakentuminen sekä laadukkaiden, alueen identiteettiä ja toimintaa vahvistavien tapahtumien edellytykset.

Viestintä

Viestinnän avulla tuetaan kattavasti Lähiöprojektin tavoitteita. Esikaupunkien tunnettavuutta ja imagoa vahvistetaan tuomalla julkisuuteen positiivisia ja todenmukaisia uutisia esikaupungeista. Erityisesti keskitytään tapahtumista tiedottamiseen, kohdeyleisöjen tavoittamiseen ja ajankohtaisten teemojen esiin nostamiseen. Teemojen valinnassa otetaan huomioon asukkaiden kyselyissä ilmaisemat mielipiteet ja kumppanihallintokuntien asiantuntijoilta kertyneet tiedot eri alueiden ihmisten tarpeista ja mielipiteistä. Näin parannetaan tiedonkulkua asukkaiden, kaupungin, yritysten, kansalaisjärjestöjen ja kaupunginosien välillä sekä lisätään vuorovaikutus- ja osallistumismahdollisuuksia.

Nykyisellä kaudella keskitytään Lähiöprojektin tunnetuksi tekemiseen kaupungin sisällä ja rakennetaan uusia yhteistyötapoja hallintokuntien ja alueen toimijoiden välille. Viestinnällä vahvistetaan verkostoituvan esikaupungin rakentamista.

Visio

Helsingin esikaupungit ovat viihtyisiä ja urbaaneja kaupunginosia, joissa on monipuolinen asunto- ja työpaikkatarjonta, elinvoimainen kaupunkikulttuuri ja asukkaiden tarpeisiin vastaava palveluverkko.

Ydintehtävä

Lähiöprojektin ydintehtävänä on Helsingin esikaupunkialueen imagon vahvistaminen edistämällä asunto- ja toimitilarakentamista, korostamalla kaupunginosien vahvuuksia ja alueidentiteettiä sekä tukemalla saavutettavien palvelujen edellytyksiä osana viihtyisää kaupunkiympäristöä.

Toiminta

Lähiöprojekti suunnittelee, käynnistää ja koordinoi Helsingin esikaupunkialueiden kehittämiseen liittyviä hankkeita ja yhteistyötapoja eri hallintokuntien sekä yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Keskeisessä roolissa on hallintokuntien välisten toimintamallien kehittäminen.

Tavoitteet

**Verkostoituvaa esikaupunki
ja viihtyisä ympäristö**

**Kokeminen, oppiminen
ja hyvä kaupunkielämä**

Toimenpiteet

Täydennysrakentamisen
edistäminen

Julkisten kaupunkitilojen
kunnostaminen

Korjausrakentamisen
edistäminen

Alueellisen elinkeinotoiminnan
edellytysten parantaminen

Liikkumisympäristön
houkuttelevuus

Kulttuurikasvatuksen ja
sivistyksen tukeminen

Hallintokuntien väliset yhteistyömallit
syrjäytymisen ehkäisyyn

Tapahtumien
tukeminen

Asukastoiminnan ja
verkostoitumisen tukeminen

Viestintä

Seuranta

Vuoden 2013 toiminta

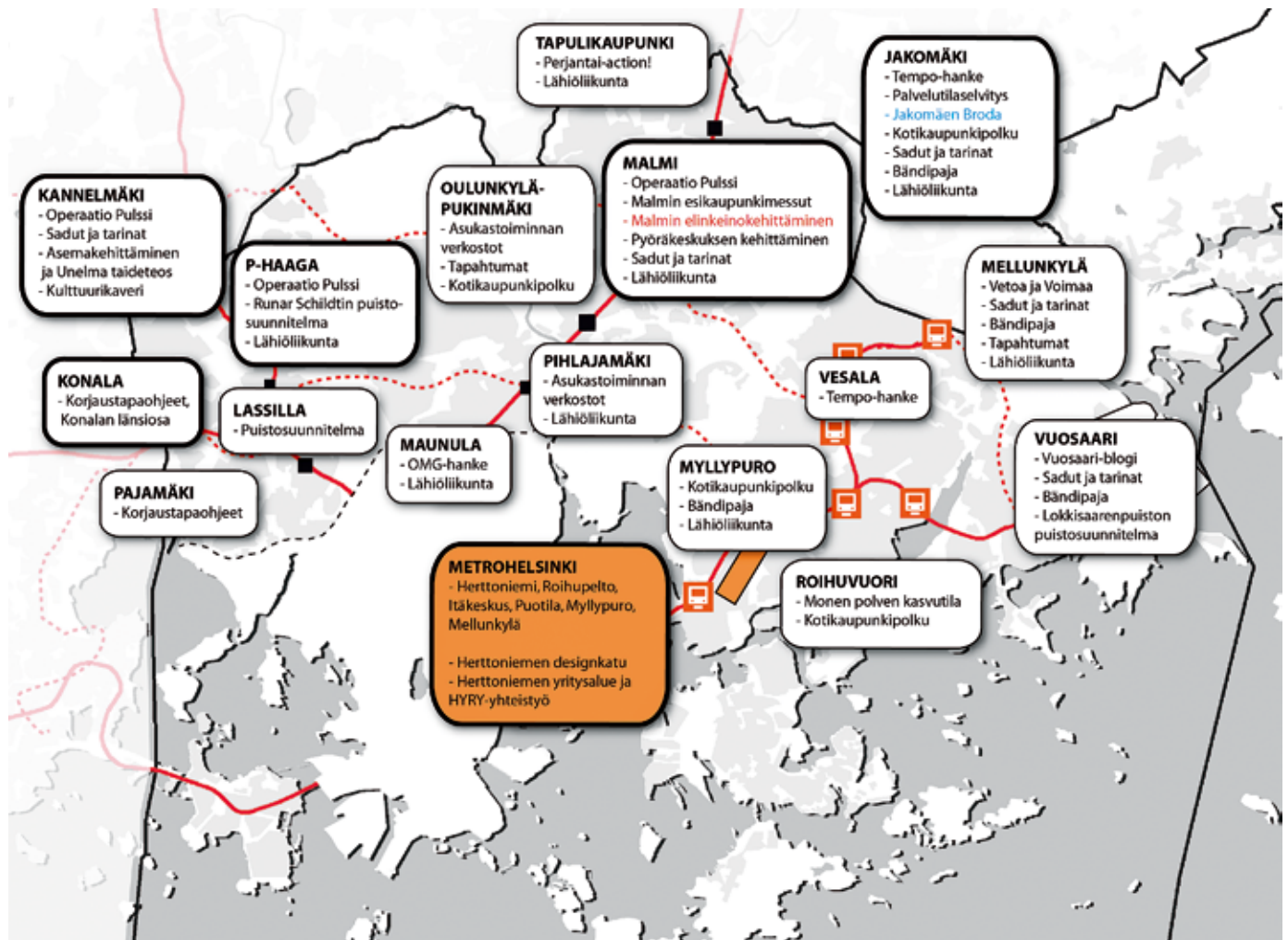
Lähiöprojektin toiminta ja hankkeiden toimenpiteet kohdistetaan niille esikaupunkialueille, jotka toiminnallisten ja sosiaalisten indikaattorien mukaan sitä tarvitsevat. Projektin joustava rakenne, oma toimintatapa ja organisatorinen asema mahdollistavat monipuolisen ja ketterän lähestymistavan eri alueisiin ja haasteisiin. Lähtökohtana on muun muassa ympäristön kunnostustoimenpiteiden, täydennysrakentamisen ja yhteisöllisyyden tukeminen. Rakenteellisia tekijöinä ovat ikärakenteen yksipuolistuminen, palvelujen heikentyminen, syrjäytymisen ehkäisy, rakennus-

kannan ja ympäristön tilan heikentyminen sekä imagolliset tekijät. Hankkeiden osalta lähtökohtana on niiden alueellisuuden, tarkoituksenmukaisuuden ja vaikuttavuuden varmistaminen. Hankkeiden kohdealueet sovitaan Lähiöprojektin ja toiminnasta vastaavan hallintokunnan kanssa yhdessä.

Tässä kappaleessa esitellään vuoden 2013 toimintaa teemoittain sekä arvioidaan eri hankkeiden onnistumista, vaikuttavuutta sekä toimintamallien integrointi- ja kehittämismahdollisuuksia. Lähiöprojektin tehtävänä on yhteistyössä hallinto-

kuntien kanssa pilotoida erilaisia toiminta- ja palvelumalleja esikaupunkien kehittämiseen, ei itse ylläpitää niitä. Suurin osa hankkeista jatkuu myös vuonna 2014, joten integroinnin ja lopputulosten arviointi on vielä tässä vaiheessa haasteellista.

Lähiöprojektin vuoden 2013 toiminta alueittain esitettynä. Toiminnallisesti painoarvoa ja resurssintia kohdistettiin erityisesti Kannelmäen, Pohjois-Haagan, Konalan, Malmin ja Jakomäen alueelle sekä itäisiin kaupunginosiin MetroHelsinki-hankkeen myötä.

Julkisen ympäristön suunnittelu- ja toteutushankkeet

Vuonna 2013 Lähiöprojekti keskittyi laajasti esikaupunkialueiden julkisen ympäristön parantamiseen tärkeimmillä asemakeskusalueilla, pääraiteilla sekä kaupunkipuistoissa. Keinovalikoimana olivat yleissuunnitelmatasoisten ja vuorovaikutteisten puistotarkasteluiden laatiminen sekä erilaiset, alueen asukkaita osallistavien ympäristötaidehankkeiden toteuttaminen ja tukeminen.

Julkisen ympäristön kehittäminen on monialaista työtä, jossa eri hallintokuntien välinen yhteistyö on ensi arvoisen tärkeää. Tekemisen lisäksi tarvitaan myös yhteinen foorumi, jossa ideat syntyvät. Lähiöprojektin ympäristöparannustyöryhmä toimii tärkeänä foorumina tiedon jakamiselle, tarpeiden kohdistamiselle ja toimenpiteiden käynnistämiseksi. Työryhmän tehtävänä on osaltaan tukea kaupungin lähiörahaston laadukasta ja tarkoituksenmukaista käyttöä sekä edistää hallintokuntien välistä yhteistyötä hankkeiden valmistelussa. Osa seuraavaksi esiteltävistä hankkeista tukeutuu kaupungin lähiörahastoon, eikä olisi ollut mahdollista toteuttaa ilman rahaston mahdollistamaa investointitukea.

Kaupunkipuistojen yleis- ja ideasuunnitelmat

Esikaupunkialueiden keskeisten puistokokonaisuuksien suunnittelun ja toteuttamisen edistäminen on tärkeää. Kehittämisen tavoitteena on luoda esikaupunkialueille kaupunginosan kokoavia, toiminnallisesti monipuolisia ja tyylikkäitä puistoja, jotka parantavat alueen imagoa. Kehittämisen myötä edistetään myös täydennysrakentamisen toteuttamisedellytyksiä sekä parannetaan lähiörahaston tavoitteiden toteuttamista ja virastojen välistä yhteistyötä. Kaupunginosapuistojen kehittämisessä yhteistyö eri hallintokuntien välillä on tärkeää, sillä yhdessä tehty suunnittelu, toteutus ja ylläpito säästävät resursseja sekä synnyttävät toimivampia ratkaisuja. Yhteisellä suunnittelulla vastataan myös entistä paremmin asuntotuotantoprosessin sujuvoittamistyöryhmän loppuraportissa (Khs 3.2.2014) todettuun toimenpiteeseen rakennusviraston ja kaupunkisuunnittelun yhteistyön tiivistämisestä ja prosessin päällekkäisyyksien purkamisesta puistosuunnittelussa.

Runar Schildtin puisto

Syksyllä 2013 Pohjois-Haagaan sijoittuvaan keskeiseen kaupunkipuistoon laadittiin yleissuunnitelma laajan kaupungin virastoista ja asukkaista koostuvan yhteistyöverkoston toimesta. Suunnitelman toteutti FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy. Tavoitteena oli luoda puistoalueelle aikaa kestävä ja imagoa kohottava suunnitteluratkaisu. Runar Schildtin puiston merkitys alueen kokoavan puistotilana ja läpi-

kulkualueena on merkittävä. Puiston kehittämisen tarve on ollut esillä lukuisissa aluetta koskevissa selvityksissä sekä todettu asukkaiden toimesta turvattomaksi ja epäsiistiksi.

Suunnittelussa hyödynnettiin ja otettiin hyvin monipuolisesti huomioon alueen asukkaiden ja toimijoiden näkemyksiä puiston kehittämisestä. Erityistä painoarvoa kohdistettiin vuorovaikutukseen, jossa alueen toimijoiden, erityisesti lasten ja nuorten näkemyksiä ja toiveita puiston toiminnoista tuotiin esiin ja jalostettiin osaksi puiston yleissuunnitelmaa. Aktiivisena

Esikaupunkialueiden ympäristön ja toiminnallisuuden parantamista kaupunkipuistoja kehittämällä. Pohjois-Haaga, Runar Schildtin puiston yleissuunnitelma.

Kuva: FCG Suunnittelu ja Tekniikka Oy

yhteistyökumppanina työpajojen järjestämisessä ja vuorovaikutuksessa toimi Pohjois-Haaga-seura ja alueen asukastoimijaverkostosta koostuva "Liikenneryhmä".

Suunnittelussa käytettiin hyödyksi erilaisia ryhmätyömenetelmiä, jotka toteutettiin asukkaille järjestettyjen työpajojen yhteydessä. Alueen lapsille järjestettiin oma suunnittelutyöpaja Pohjois-Haagan alasteen ympäristöpäivän yhteydessä, kun taas nuorten näkemyksiä kerättiin Ruuti-toiminnan yhteydessä Nuorisosiainkeskuksen toimesta. Noin 20–30 henkilöä keränneitä asukaspajoja järjestettiin syksyn aikana kolme kappaletta. Tavoite oli, että alueen asukkaille luotiin monipuolinen, helposti lähestyttävä foorumi suunnitelmavaihtoehtojen kommentoitiin ja kehittämiseen yhdessä kaupungin kanssa.

Puiston yleissuunnitelman toteuttaminen onnistui hyvin. Kokoamalla laajan toimijaverkoston suunnittelemaan tärkeän julkisen kaupunkitilan kehittämistä, monipuolistettiin puistosuunnitelman sisältöä sekä edistettiin alueen toimijoiden välistä yhteistyötä. Samantyyppisiä, alueen toimijoita ja kaupungin eri virastojen näkemyksiä kartoittavia suunnitteluhankkeita tullaan jatkamaan myös vuonna 2014 muilla kaupunginosapuistoalueilla. Tavoitteena on linkittää puistosuunnitelmien kehittämistä osaksi keskeisiä täydennysrakentamishankkeita ja lähiörahaston laadukasta ja kustannustehokasta käyttöä.

Vuosaaren Lokkisaarenpuisto ja Lassilan reunapuisto

Vuoden 2013 aikana laadittiin yleis- ja ideasuunnitelmat myös Vuosaarella ja Lassilassa sijaitseviin kaupunkipuistoihin. Lokkisaarenpuistoa kehitetään osana Vuosaaren keskuspuistoa. Puistosuunnitelman tavoitteena on lisätä puiston vetovoimaisuutta ja säilyttää puiston asema yhtenä lähialueen asukkaiden suosikkipaikoista. Puiston suunnitelma tukee alueelle suunniteltua täydennyskaavoitusta, jossa puiston pohjois- ja eteläosaan suunnitellaan uutta rakentamista monipuolistamaan vanhan Vuosaaren asutokantaa. Suunnitelman tärkeänä tavoitteena on luoda puistoon alueen lähtökohdat huomioon ottava ratkaisu, joka nostaa puiston laatutasoa sekä tuo alueelle uudenlaista imagoa ja toimintaa.

Lassilan reunapuisto sijaitsee Haagan kaupunginosaan kuuluvan Lassilan länsireunalla, vilkasliikenteisten teiden, Vihdintien ja Muurimestarintien kulmassa. Suunnittelualue on osa Länsipuistoa eli Helsingin läntistä vihersormea. Suunnittelualueen itäreunalla sijaitsee Lassilan lähiliikuntapaikka, jonka kehittämisestä liikuntavirasto parhaillaan teettää suunnitelmaa. Käyttäjämäärän lisääntyminen antaa perusteet viheralueen laatutason parantamiseen ja alueen kehittämiseen kaupunginosapuistona sekä tärkeänä osana läntistä vihersormea.

Ympäristötäidehankkeet

Jakomäen Broda

Designpääkaupunkivuoden ohjelmaan kuulunut Savi ja puu kaupungissa -kaupunkitaidohanke valmistui Jakomäkeen syyskuussa 2013. Lähiöprojektin koordinoimassa designpääkaupunkivuoden hankkeessa taiteilijoiden, kaupungin virastojen ja asukkaiden yhteistyöllä ankea alikulku Jakomäen ja Alppikylän välillä muutettiin viihtyisäksi ja kauniiksi. Toteutustapa, paikallisten asukkaiden aktivoiminen mukaan asuinympäristönsä kehittämiseen, loi taideteoksesta aidosti yhteisöllisen hankkeen, jonka lopputulos muodostuu pysyväksi osaksi Jakomäen ja Alppikylän alueen kulttuurista ja sosiaalista identiteettiä sekä mielenmaisemaa. Hankkeella on tärkeä merkitys myös alueen imagon vahvistajana.

Helsingin kaupungin eri toimijoiden ja Lähiöprojektin panos mahdollistivat poik-

Keskeisen Jakomäen ja Alppikylän välisen alikulun ympäristöä parannettiin taiteen keinoin teoksella Broda.

Kuva: Simo Karisalo

kihallinnollisen yhteistyön, joka on ensi arvoisen tärkeää esikaupunkialuetta kehitettäessä. Kokonaisvaltaisen ja osallistavan kaupunkiuudistusajattelun keskeisiä näkökulmia oli tuoda alueen toimijat yhteen niin fyysisen, kulttuurisen kuin sosiaalisen sektorin kentältä. Kaupunki halusi toiminnallaan korostaa, että lähiympäristöstä tulee välittää ja, että nimenomaan asukkaiden yhteisen tekemisen kautta synnytetään positiivisia hetkiä, onnistumisia, käsin kosketeltavuutta ja yhteiskuuluvuutta.

Taideteoksen toteuttivat taiteilijat **Karin Widnäs** ja **Pekka Paikkari** teoksillaan *Rock Art* sekä *Täältä tullaan elämä*. Uudistamistyön toteutuksesta vastasi taiteilijoiden lisäksi laaja kaupungin eri virastojen yhteistyöverkosto. Hankkeessa olivat mukana Helsingin Energia, nuorisoasiainkeskus, rakennusvirasto, Stara, kiinteistöviraston tonttiosasto, talous- ja suunnittelukeskus, opetusvirasto sekä kaupunkisuunnitteluvirasto. Muita toteuttajia olivat arkkitehti **Asmo Jaaksi**, keramiikkalan yrityksiä, Sarjakuvakeskus, Helsingin sarjakuvafestivaalit ja valtakunnallinen Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY). Kaupungin paikalliset palvelut Jakomäessä, erityisesti koulu, kirjasto ja nuorisotalo olivat keskeisessä asemassa hankkeen onnistumisessa ja jalkauttamisessa alueelle. Taideteoksessa olevat piirrookset ja sanat ovat alueen nuorten toteuttamia. Hankkeen rakentaminen on toteutettu kaupungin lähiörahaston rahoituksella ja omistajuudesta vastaa rakennusvirasto.

Syyskuun 7. päivä juhlittiin alikulun avajaisia paikallisesti ja samalla viikolla järjestettiin tiedotustilaisuus. Juhlapuhujana oli apulaiskaupunginjohtaja **Ritva Viljanen**. Tapahtumassa esiintyi muun muassa Lähiöprojektin tukema Jakomäen peruskoulun Tempo-orkesteri. Avajaisissa julkaistiin hankkeesta kertova sarjakuvakirja, joka on toteutettu yhteistyössä Sarjakuvakeskuksen ja Jakomäen peruskoulun oppilaiden kanssa. Myöhemmin syksyllä valmistunutta hanketta esiteltiin kaupunginhallitukselle. Brodan avajaiset ja Jakomäki sekä Alppikylä saivat positiivista julkisuutta painetussa ja sähköisessä mediassa. Muun muassa Helsingin Sanomien paperilehti ja verkkojulkaisu, Yleisradion tv-uutiset aluetoimitus ja radio Suomi, Koillis-Helsingin Lähitieto-lehti sekä useita verkkouutisia kertoivat hankkeesta.

Jakomäen taidehanke onnistui prosessin ja toteutuksen osalta hyvin. Työn alkuvaiheessa haasteena oli erityisesti teoksen vastuutahon löytäminen kaupunkiorganisaatiosta. Ilman rakennusviraston sitoutumista hankkeen toteuttajaksi ja lähiörahaston rahoituksen hakijaksi, teosta ei olisi ollut mahdollista toteuttaa. Lähiöprojektin panoksella toimijat koottiin yhteisen työpöydän äärelle sekä sitoutettiin yhteiseen tekemiseen tärkeä alueen ja alikulun parantamiseksi.

Vuorovaikutteisen ympäristötaiteen hyödyntäminen esikaupunkialueiden kehittämässä on hyvä vaihtoehto sen aikaan saamien välittömien ja välillisten hyötyjen vuoksi. Pienilläkin toimenpiteillä voidaan muuttaa merkittävästi ympäristön siisteyttä ja turvallisuuden tunteen kokemuksia muun muassa vaikeasti kehitettävillä asemakeskusalueilla. Taidehankkeilla voidaan myös vahvistaa alueen yhteisöllisyyttä, yhteistyöverkostoja ja kaupunginosaidentiteetin rakentamista. Brodan tyyppisiä taidehankkeita on mahdollista toteuttaa myös muilla esikaupunkialueilla. Erityisen tärkeää on varmistaa vastuuviraston sitouttaminen, monipuolisen yhteistyön rakenne etenkin lasten ja nuorten suuntaan sekä löytää toteuttajaksi innovatiivinen ja alueen lähtökohdat huomioon ottava toimija.

Kannelmäen Unelma-taideos

Vuoden 2013 alussa käynnistyi Kannelmäen asemakeskusympäristön ja Sitratorin analyysityö lähiöarkkitehdin vetämänä. Analyysin tavoitteena oli luoda lähtökohdat asemakeskusalueen julkisen ympäristön ja turvallisuuden parantamiselle. Työn tavoitteena oli koordinoita ja tukea alueen toimijoiden välistä yhteistyötä yhteisen alueen parantamiseksi.

Alueen aktiivinen asukastoimijaverkosto "Kannelmäki-liike" teki keväällä aloitteen Siltasaarenkadulla sijaitsevan Oona Tikkaon suunnitteleman ja kaupungin taidemuseon omistaman "Unelma"-tai-

Kannelmäen Sitratorille siirrettiin Unelma-niminen taideteos Hakaniemestä.

Kuva: Simo Karisalo

deteoksen siirtämiseksi Kannelmäen Sitratorille. Lähiöprojektin organisoimana sekä asukkaiden ja kaupungin virastojen yhteistyönä toteutetussa yhteistyössä olivat mukana alueen asukkaat, Helsingin taidemuseo, rakennusvirasto, Helsingin kulttuurikeskus ja Helsingin energia. Unelma- taideteos siirrettiin Kannelmäen Sitratorille 12.11.2013, jonka yhteydessä järjestettiin julkistamistapahtuma. Kaikille avoimessa juhlassa oli yli 200 ihmistä sateisena marraskuisena iltana. Torilla esiintyivät tulitaideryhmä Polte ja Helsingin taidemuseon johtaja **Maija Tanninen-Mattila**, Kannelmäki-liikkeen **Maija Fast** ja **Tanja Elomaa** sekä muusikot **Saija-Reetta Kotirinta** ja **Mikko Piironen**. Juontajana toimi **Mikko "Peltsi" Peltola**.

Avajaistapahtuman viestintäsuunnitelman kokoamisesta ja viestinnän koordinoinnista vastasi Lähiöprojekti. Toteutuksen hoitivat osapuolet yhteistyössä. Verrattuna normaalin taideteoksen avajaistilaisuuteen, Unelma- taideteoksen julkistus sai asukkaita poikkeuksellisen paljon paikalle. Hankkeessa onnistuttiin tekemään sellaista asukkaiden ja kaupungin välistä yhteistyötä, joka motivoi asukkaita osallistumaan tekemiseen.

Unelma- taideteoksen sijoittaminen Kannelmäen Sitratorille onnistui erinomaisesti. Monialaisen ja monipuolisen yhteistyön tuloksena asemakeskuksen keskeinen torialue sai uudenlaisen visuaalisen ilmeen sekä alueen toimijaverkosto ja kaupungin yhteistyö vahvistui entisestään yhteisen tekemisen myötä. Muun muassa taideteoksen vastaanottojuhla oli hyvä lisä vahvistamaan aktiivista asukastoimintaa. Olemassa olevien, jo rakennettujen asemakeskusalueiden kehittäminen on usein haastavaa, koska mahdollisten muutostoimenpiteiden kirjo on kapea. Visuaalista ympäristöä parantamalla ja aktivoimalla voidaan vaikuttaa merkittävästi käyttäjien kokemaan turvallisuuteen sekä korostaa, että ympäristön laadulla ja siisteydellä on väliä.

Lähiörahaston tukeminen ja käyttö

Lähiöprojektin tehtävänä on tukea kaupungin lähiörahaston tarkoituksenmukaisista ja laadukasta käyttöä. Helsingin kaupungin lähiörahasto on erillinen investointirahasto, josta rahoitetaan hankkeita, jotka nostavat Helsingin lähiöiden arvostusta parantamalla lähiöiden viihtyvyyttä ja toiminnallisuutta sekä ikääntyvien kaupunkilaisten palvelumahdollisuuksia. Lähiörahaston varoja käytetään kaupungin toimesta tai yhteistyössä muiden osapuolien kanssa toteuttavien kaupunginvaltuuston tai kaupunginhallituksen erikseen päättämien investointihankkeiden rahoitukseen.

Vuonna 2013 Lähiöprojekti jatkoi lähiörahaston käytön tukemista osallistumalla hankkeiden kommentoimiseen ja haku-prosessin kehittämiseen sekä virastojen välisen yhteistyön parantamiseen hankkeita valmisteltaessa. Tärkeänä foorumina toimii muun muassa Lähiöprojektin johtoryhmä sekä ympäristöhankkeiden työryhmä, jossa keskitytään julkisen ympäristön kehittämistä koskeviin toimenpiteisiin yhdessä rakennusviraston, liikuntaviraston ja kaupunginkanslian kanssa. Lähiörahaston raportointia kehitettiin erillisellä vastauslomakkeella käytönseurantaa ja statusinvestointien imago tavoitteiden esiin nostamista varten. Toteuttamisen lisäksi hankkeiden näkyvyys on tärkeää, jotta positiiviset, lähiöiden viihtyvyyttä ja imagoa parantavat asiat ovat esillä ja tulevat asukkaiden ja median tietoisuuteen.

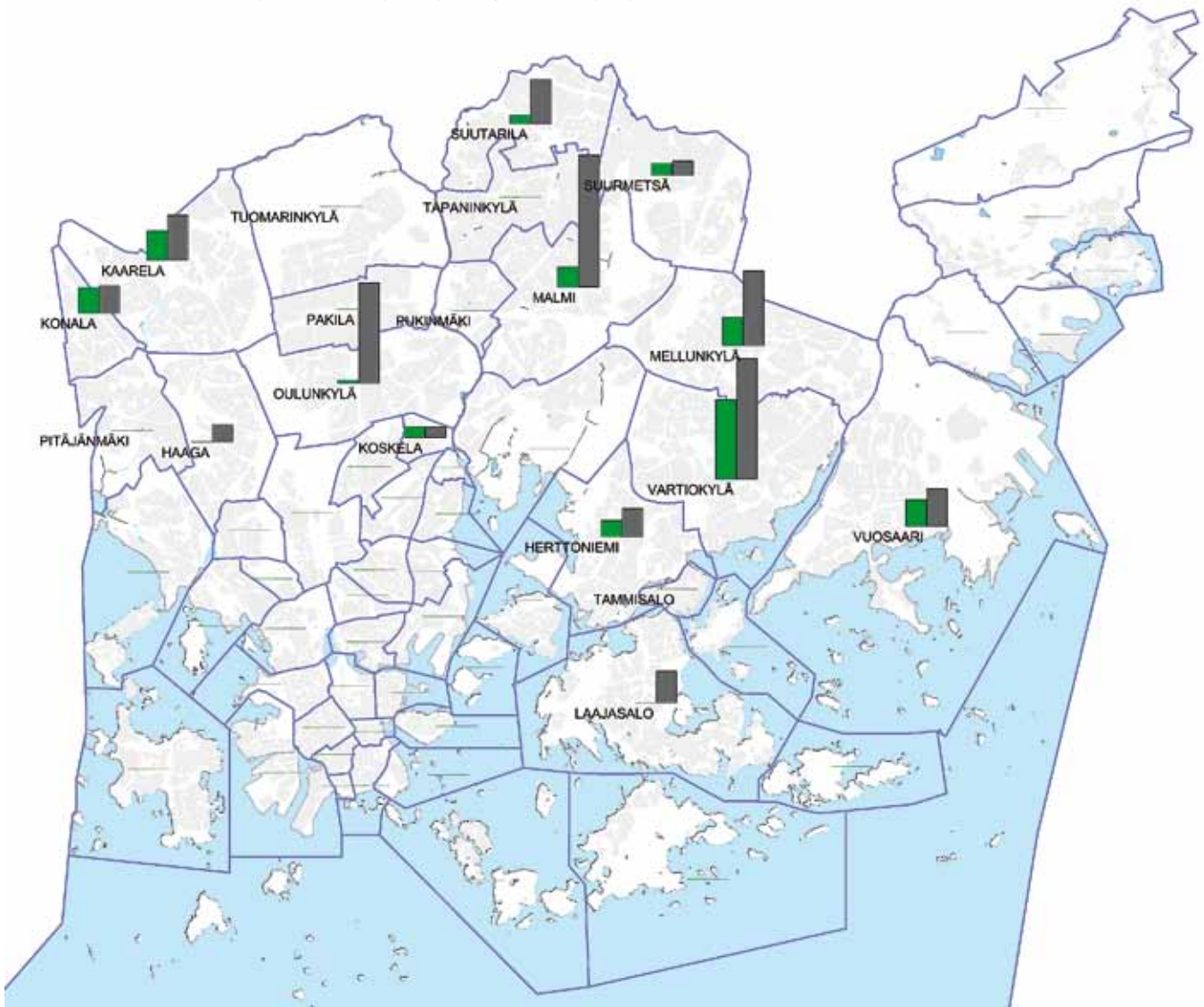
Lähiörahaston merkitys esikaupunkialueiden kehittämisessä on hyvin merkittävä. Useissa tapauksissa ilman rahaston tukea esimerkiksi julkisen ympäristön tai tärkeän palvelutilan parantamista ei olisi ollut mahdollista toteuttaa. Lähiörahasto on myös tärkeä mekanismi tukemaan virastojen välistä yhteistyötä.

Lähiörahaston rahaa käytettiin vuonna 2013 yhteensä noin 3,7 M€ rahaston tarkoituksen mukaisiin hankkeisiin. Merkittävä osa käytöstä suuntautui ympäristöparannusinvestointeihin noin 3,0 M€, josta rakennusviraston hankkeisiin 2,3 M€ ja liikuntaviraston 0,7 M€. Suurimmat hankkeet olivat leikkipuisto Myllynsiiven kunnostus (0,5 M€) ja leikkipuiston Piian kunnostus (0,4 M€). Liikuntavirasto peruskorjasi Konalan kenttää 355 000 eurolla. Myös asukastalojen ja -tilojen, vanhustenkeskusten ja palvelutalojen sekä nuorisotilojen ja skeittipuistojen ja asukaspuistojen toiminnallisuutta lisättiin noin 400 000 eurolla. Sairaaloita peruskorjattiin 300 000 eurolla Malmilla ja Herttoniemessä.

Lähiörahaston kautta on tuettu hyvin monipuolisesti esikaupunkialueiden kehittämistä niin laajempien julkisten rakentamishankkeiden kuin pienempien palvelutilojen parantamisen myötä. Hyvänä esimerkkinä hankkeesta, jossa perusparan-

tamisen lisäksi monipuolistettiin ja syvennettiin perustoimintaa ja syrjäytymisen ennalta ehkäisyä on Vuosaaren Meri-Rastilaan vuosina 2012–2013 toteutettu nuorisotilan korjaus. Heikkokuntoisen tilan korjaamisen ja monipuolistamisen yhteydessä toteutettiin erillinen tietokonepelisali, jossa nuoret voivat harrastaa suosittua verkkopelaamista sen sijaan, että tekisivät sitä yksin kotona. Toiminnan myötä nuoret tutustuvat toisiinsa ja muodostavat uusia verkostoja sekä nuorisotalon henkilökunta voi tarpeen mukaan seurata nuorten toimintaa syrjäytymisen ennalta ehkäisyn näkökulmasta.

Lähiörahasto 2013 alueittain esiteltynä. Harmaalla myönnetty osuus ja vihreällä käytetty osuus vuonna 2013.

Esikaupunkiasumisen ja palveluiden parantaminen

Kaupunginosien vetovoimaisuus on sidoksissa useisiin eri tekijöihin, joista monipuolinen ja laadukas asuntokanta sekä julkisten palvelutilojen laatutaso ja saavutettavuus ovat merkittävimpiä. Kaupungin keinot vetovoiman edistämiseksi kytkeytyvät vahvasti täydennysrakentamiseen ja erilaisen asumisen edellytysten kehittämiseen. Vuoden 2013 tehtävinä oli täydennysrakentamisen toteutettavuuden edistäminen, korjaustapaohjeiden laatiminen sekä julkisten palvelutilojen kehittäminen.

Täydennysrakentamisen edistäminen

Lähiöprojektin organisoima täydennysrakentamisen kehittämistyöryhmä jatkoi kokoontumisiaan vuonna 2013. Työryhmän tehtävänä oli erityisesti pysäköinnin kehittäminen osana lisä- ja täydennysrakentamisen edistämistä. Pysäköinnin nykytilanteen haasteiden tunnistaminen ja sen myötä pysäköintiratkaisujen kehittäminen on avainkysymyksiä lisä- ja täydennysrakentamisen toteuttamiskelpoisuuden varmistamiseksi. Lisä- ja täydennysrakentamisen autopaikkaratkaisuiden kaavoitukselliset haasteet kohdentuvat yleisimmin joko tilanpuutteeseen tai pysäköinnin toteuttamisen korkeisiin kustannuksiin. Haasteet ovat usein monimuotoisia ja vaikeasti ratkaistavissa sekä monesti myös tapauskohtaisia.

Vuoden aikana laadittiin tilannekartoitus nykyisistä pysäköintikäytännöistä ja täydennysrakentamisen toteuttamisen keskeisistä kipupisteistä sekä alueellisista pysäköintiyhtiöistä. Työssä perehdyttiin myös nykyisiin käytäntöihin suunnittelijoita ja avainhenkilöitä haastattelella. Selvitys oli osa kaupunginkansli- an täydennysrakentamisprojektin ja Lähiöprojektin välistä yhteistyötä ja se toimii pohjana vuoden 2013 lopulla käynnistyneelle konsulttityölle, jonka tavoitteena on etsiä uusia ratkaisukeinoja pysäköinnin toteuttamiselle kiinteistöjuridisesti ja -taloudellisesti sekä kaavateknisesti paremmin. Työssä tutkitaan muun muassa

Täydennysrakentaminen on tärkeä toimenpide esikaupunkialueiden elinvoiman vahvistamisessa.

Kuva: Simo Karisalo

edellytyksiä maankäyttökorvausmenettelyjen kehittämiseksi, laskentaohjeiden tarkistamiselle, kadunvarsipysäköinnin toteuttamiselle sekä alueellisen pysäköintiyhtiömallin rakentamiselle jo olemassa olevaan kaupunginosaan. Työ valmistuu keväällä 2014.

Lähiöprojektin lähiöarkkitehti oli mukana asuinrakennusten korottamisen edellytyksiä tutkivan konsulttityön ohjausryhmässä. Asumisen hintatason ollessa riittävä, korottaminen on tärkeä keino täydennysrakentamisen edistämiseksi. Työ valmistuu vuoden 2014 keväällä. Lähiöprojekti osallistui myös kaupunginkanslian täydennysrakentamisprojektin ohjausryhmään sekä teki tiivistä yhteistyötä projektin kanssa.

Kaupunkisuunnitteluvirastossa laaditaan Konalan länsireunan Aittatien alueelle asemakaavan muutosta, jolla mahdollistetaan täydennysrakentaminen alueelle. Asemakaavan muutoksen ja korjaustapaohjeen laatijat ovat tehneet yhteistyötä muun muassa kokousten, maastokäyntien ja asukastilaisuuksien puitteissa. Uusien hissillisten pistetalojen rakentaminen alueelle kasvattaa esteettömien asuntojen määrää alueellisesti ja mahdollistaa ikääntyvien asumisen jatkuvuuden alueella. Korjaustapaohjeissa on lisäksi tutkittu jälkiasennushissien rakentamismahdollisuuksia asuinrakennuksiin.

Korjaustapaohjeet

Lähiöprojekti tukee korjausrakentamista laatimalla korjaustapaohjeita kaupunkikuvallisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittävälle alueelle. Tämän lisäksi lähiöarkkitehdit ovat jatkaneet korjausneuvonnan antamista taloyhtiöille sekä osallistuneet julkisen ympäristön kehittämiseen keskeisillä asemansuonilla ja pääraiteilla.

Vuonna 2013 laadittiin Konalan länsireunan aluekarttoitus ja korjaustapaohjeet 1960-luvun kerrostalokortteleiden osalle. Korjaustapaohjeet julkaistaan Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisusarjassa. Helsingin yleiskaavassa 2002 kohdealue on merkitty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta arvokkaaksi alueeksi yhtenäisenä säilyneenä ja aikakautta hyvin edustavan ympäristönsä vuoksi. Suunnitteli-

joina ovat toimineet arkkitehdit Esko Suhonen ja Erkki Karvinen yhtä rakennustalokorttelin lukuun ottamatta.

Korjaustapaohjeiden tavoitteena on ohjata kerrostaloalueen 1960-luvun alun asuinrakennusten ja pihojen tulevia korjauksia sekä alueen kehittämistä alkuperäisiä suunnitteluperiaatteita kunnioittaen. Kokonaisuuden säilyttämiseksi on tärkeää, että korjaukset suoritetaan alueellisesti yhtenäisellä ja kestäväällä tavalla. Lisäksi ohjeella halutaan informoida asukkaita ja lisätä alueen arvostusta.

Aluekarttoituksessa tuodaan esiin alueen asuinrakennusten ja pihojen rakennustapa sekä ominaispiirteet, joiden säilyttäminen korjaus- ja kehittämistapojen valitsemisessa tulisi ottaa huomioon. Ohjeissa esitellään suositeltavat korjaustavat asuinrakennusten ulkovaipan, porrashuoneiden ja piha-alueiden sekä niihin liittyvien rakennelmien ja pintojen korjaamiselle. Ohjeet eivät koske asuntojen sisäisiä muutoksia eivätkä julkisten tai liikerakennusten korjaamista.

Konalassa järjestettiin alueen asukkaille kesäkuussa 2013 keskustelutilaisuus, jossa esiteltiin Aittatien alueelle suunnitellun asemakaavan muutoksen taustat ja tavoitteet sekä tulevat korjaustapaohjeet.

Palvelutilojen kehittäminen Jakomäessä

Esikaupunkialueiden julkisten palvelutilojen kehittäminen on tärkeää. Kaupungin strategiaohjelman tavoitteena on palveluverkon kokonaiskustannusten pienentäminen. Hallintokuntien tulee tehostaa kaikkien tilojen käyttöä sekä etsiä yhteiskäyttömahdollisuuksia. Lähiöprojektin ja tilakeskuksen yhteistyössä Jakomäen alueelle käynnistettiin vuoden 2013 alussa alueellisen tilankäytön kokonaistarkastelu. Pohjana toimii vuonna 2012 laaditun hallintokuntarajat ylittävän alueellisen tilan-

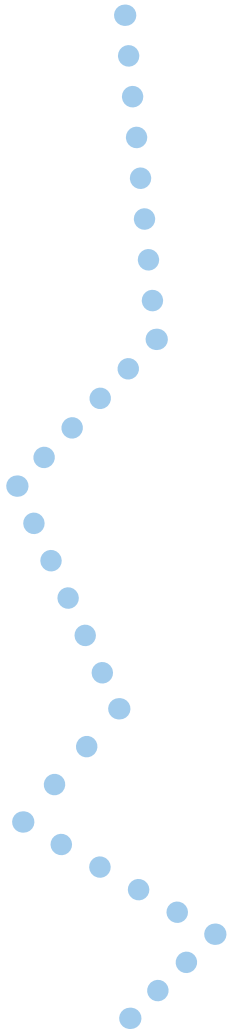
käytön toimintamalli, jonka käyttöä tulee strategioiden mukaisesti lisätä. Palvelutilojen kehittämisen tavoitteena on löytää kustannustehokas ja toiminnallisesti perusteltu palvelutilojen suunnitelma Jakomäen keskuksen. Samassa yhteydessä tutkitaan alueen täydennysrakentamisen mahdollisuuksia osana palveluverkon uudelleensijoittelua sekä kokonaistaloudellisesti toteutettavamman ratkaisumallin löytämistä. Keskeisinä yhteistyöhallintokuntina ovat kaupunkisuunnitteluvirasto, opetusvirasto, varhaiskasvatusvirasto, nuorisosiainkeskus, kaupunginkanslia sekä kaupunginkirjasto. Työ valmistuu keväällä 2014. Tilakeskuksen työn tukemista palvelutilojen kehittämiseksi tullaan jatkamaan myös vuonna 2014 muilla keskeisillä esikaupunkialueilla, joissa palvelutilojen kehittäminen alueellisenä lähestymistapana on tarpeellista.

Asumisopas

Lähiöprojekti teetti uusintapainoksen vuonna 2009 tehdystä asumisoppaasta "Minun kotini". Opas julkaistiin vuonna 2012 myös englanniksi, arabiaksi, somaliaksi ja venäjäksi. Vuonna 2013 Lähiöprojekti lähetti medialle tiedotteen asiasta ja julkaisi liitteessään sekä verkossa aiheesta artikkelin. Erittäin suosittua asumisopasta jaettiin pääkaupunkiseudun kirjastoihin ja Hekan aluetoimistoihin.

Elinkeino toiminnan edellytysten kehittäminen ja markkinointi

Esikaupunkivyöhykkeen yritysalueiden kehittäminen julkisen ja yksityisen välisenä yhteistyönä on tärkeää. Tulevaisuuden tavoitteena on olla Suomen yritysmyönteisin kaupunki. Lähiöprojekti edistää esikaupunkien elinkeinotoiminnan kehittämistä kaupungin strategian mukaisesti. Lähtökohtana on elinkeinomarkkinoinnin lisäksi kaupunkikehittämisen edistäminen etenkin itäisissä kaupunginosissa. Vuonna 2013 elinkeinokehittämistä kohdistettiin itäisiin kaupunginosiin erillisessä Lähiöprojektin koordinoimassa MetroHelsinki-hankkeessa sekä Malmille yhteisen kehittämistyöryhmän organisoimana. Vuonna 2013 yhteistyö käynnistettiin Helsingin Yrittäjien kanssa.

MetroHelsinki-hanke

Lähiöprojektin koordinoima MetroHelsinki-hanke toteuttaa alueellista elinkeinomarkkinointia Itä-Helsingin metroradan varren alueilla. Yhteistyön, kaupunkikehittämisen sekä markkinoinnin kohdealueena ovat Itäkeskus, Puotila, Myllypuro, Herttoniemi, Roihupelto sekä Mellunkylä. Hankkeella pyritään varmistamaan kohdealueiden elinkeinoelämän monipuolinen kehittyminen, alueiden houkuttelevuus yritysten sijoittumispaikkana sekä viihtyisyys ja vetovoimaisuus korkean profiilin asuinalueina. Tärkeinä toimenpiteinä ovat tiedon jakaminen, jalkautuminen kohdealueille, konkreettinen tekeminen sekä yhteisten keskustelufoorumien järjestäminen. Hankkeessa kehitetään myös kaupungin elinkeinotoiminnan yhteisiä toimintamalleja ja työtapoja.

yritys- ja kauppa-alueen kiinteistönomistajista koostuvan kehittämissyhdystys Hyry Ry:n kanssa tehtävään yhteistyöhön. Kehittämissyhdystys vakiinnutti entistä laajemmin omaa toimijaverkostoaan ja sai mukaan uusia jäseniä yritysalueelta. Kaupungin keskeisistä hallintokunnista koostuva neuvotteluryhmä tapasi vuoden aikana säännöllisesti Hyry Ry:n hallitusta. Tapaamisten tavoitteena on tiedon välittäminen, yhteistyörakenteiden ja toimintatapojen kehittäminen sekä Designkadun suunnittelun jatkaminen kaupungin ja yksityisten toimijoiden välisenä yhteistyönä. Yhteistyön tärkeänä painopisteenä on myös kaupungin elinkeinokehittämisen toimintamallien ja lähestymistavan vahvistaminen vastaamaan paremmin aluelähtöisyyteen.

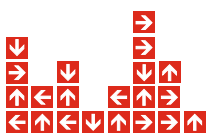
Metrohelsinki-hankkeessa valmisteltiin arviointi- ja kehittämistutkimuksen tilaamista ulkopuoliselta asiantuntijalta ja työ alkoi vuoden 2013 lopulla. Työn tavoitteena on arvioida hankkeen nykytila sekä esittää toiminnan jatkokehittämistarpeet. Markkinointiviestinnän suunnitelma ja verkkosivujen uudistaminen tehdään, kun arviointi ja kehittämisehdotukset valmistuvat keväällä 2014.

MetroHelsinki-hankkeessa keskityttiin vuonna 2013 etenkin yritys yhteistyökokoontumisien järjestämiseen. Kokouksia pidettiin kolmella eri kohdealueella Herttoniemessä, Itäkeskuksessa sekä Kontulassa. Vuonna 2013 yhteistyötä lisättiin erityisesti Metropolian kanssa Myllypuron kampuksen kehittämiseksi. Kokouksissa esiteltiin ajankohtaisia suunnitteluhankkeita sekä keskusteltiin paikallisista näkemyksistä ja toiveista yritysalueiden ja kaupunginosien kehittämiseksi. Osa kohdealueista on laajoja ja kansainvälisestikin merkittäviä yritysalueita, kun osa taas asunto- ja työpaikkapainotteisia kaupunginosia, joissa yritys toiminnan kehittämisen logiikat ovat erityyppisiä.

Malmin kehittäminen

MetroHelsinki-hankkeen lisäksi elinkeinotoiminnan kehittämistä toteutettiin myös Malmilla. Helsingin toinen aluekeskus Malmi on perinteinen ja keskeinen kauppapaikka, joka sijaitsee erinomaisen julkisten liikenneyhteyksien solmukohdassa. Kaupunginosassa on hyvä palvelu- ja kauppatarjonta ja asukas pohjaltaan kattava, selkeästi rajattavissa oleva vaikutusalue. Alueella on useita yksityisiä, jopa vuosikymmeniä Malmilla toimi-

Tärkeänä osana MetroHelsinki-hanketta on mittakaavaltaan ja yritystoiminnaltaan merkittävän Herttoniemen yritysalueen kehittäminen. Tavoitteena on kehittää yritysalueen pääväylän (Laivalahdenkatu - Mekaanikonkatu) viihtyisyyttä ja toiminnallisuutta sekä tuoda näkyvyyttä tärkeälle työpaikka-alueelle. Niin sanotun Designkadun suunnittelun lisäksi vuonna 2013 keskityttiin Herttoniemen

metrohelsinki

Yrittämisen ja investoinnin paikka

neita liikeyrittäjiä. Tulevaisuudessa Malmi kytkeytyy entistä vahvemmin niin Helsinki-Vantaan lentokentän kuin keskustan-kin suuntaan.

Malmi on myös murroksessa: rakennettu ympäristö on osin epäsiistiä ja huonokuntoista, palvelut ja yritystoiminta hajautuvat sekä liiketiloja on tyhjiillään. Potentiaalin valjastamiseksi ja kehityssuunnan kääntämiseksi tarvitaan toimintamalleja, joiden avulla niin asukkaat, yrityselämä kuin kaupunki sitoutuvat yhteisiin päämääriin Malmin paremman tulevaisuuden mahdollistamiseksi. Keskeisenä tekijänä toimivan asemakeskusalueen kehittämisessä on alueen toimijoiden organisoitu-

nut ja innokas osallistuminen yhteiseen tekemiseen.

Keväällä 2013 valmistui Malmin toimijakartoitus, jossa on selvitetty Malmin asemakeskusalueen toimija- ja kaupallinen rakenne sekä analysoitu lähtökohdat alueen elinkeinojen kehittämiseksi jatkossa. (kts. Malmin asemakeskusalueen toimijakartoitus -raportti, lahioprojekti.hel.fi/yrityksille). Vuoden 2013 valmisteltiin jatkoa toimijakartoituksessa esiin nostetuille toimenpide-ehdotuksille yhteistyössä Koillis-Helsingin yrittäjien sekä kaupunginkanslian elinkeino-osaston kanssa. Konkreettiseen ideointiin ja toteuttamiseen keskitytään vuoden 2014 aikana.

Malmin kehittämistyöryhmä jatkoi vuoden aikana kokoontumisiaan. Työryhmä tuki erinomaisesti kokoavaa, alueellista lähestymistapaa, jossa eri virastojen laaja yhteistyöverkosto visioi ja toteutti yhdessä kaupunginosan kehittämistoimenpiteitä. Vuonna 2013 toteutettiin muun muassa virastojen yhteinen esikaupunkimessutapahtuma Malmitalolla, jota on esitelty tarkemmin edempänä. Lähiöprojekti osallistui myös Malmin täydennyskaavoituksen tukemiseen

Pyöräilyn edistäminen esikaupunkialueilla

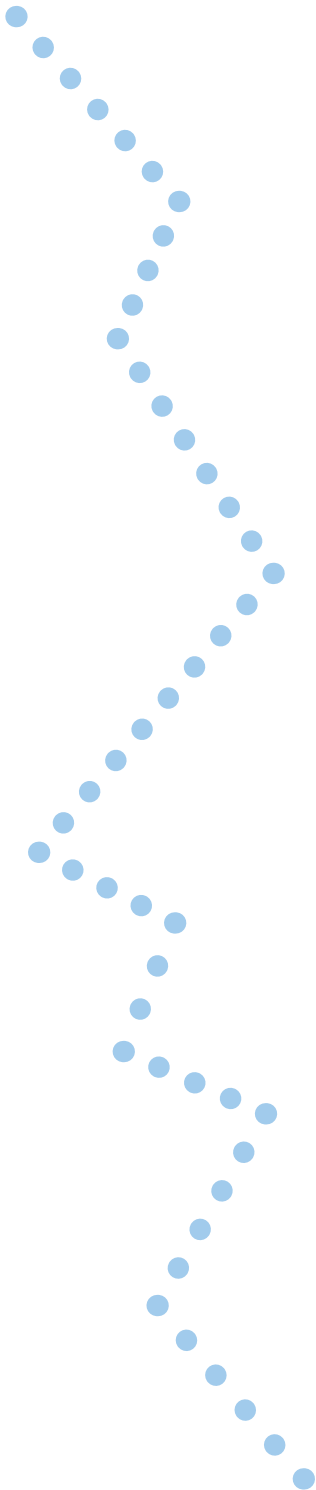
Kaupunginosien hyvään arjen ympäristöön kuuluvat saavutettavat palvelut, joita on houkuttelevaa käyttää. Laadukkaat ja toimivat kävelyn ja pyöräilyn yhteydet sekä liikkumisen helppous tukevat palveluiden monipuolista käyttöä. Etenkin lähikoulun laadukas ja turvallinen saavutettavuus on tärkeää.

Vuonna 2013 jatkettiin yhteistyötä kaupungin pyöräilyprojektin kanssa Malmin pyöräilyolosuhteiden kehittämiseksi. Tavoitteena on toteuttaa pyöräkeskus Malmin asemakeskusalueen yhteyteen. Vuonna 2012 käynnistynyt Aalto-yliopiston niin sanottu PDP-tuotekehityskurssi (Product Development Project) pyöräkeskuksen ideoimiseksi ja konseptoimiseksi valmistui keväällä 2013. Kurssin myötä syntyi uudenlainen pyöräkeskusproto

Otaniemen kampuksen Urban Mill -nimiseen, tuote- ja yrityskehitykseen keskittyvään hautomoon. Tuotekehityskurssin ideat sekä pyöräkeskusproto toimivat apuna sekä Kampin pyöräkeskuksen jatkokehittämisessä että Malmin pyöräkeskuksen toteuttamisessa vuonna 2014. Yhteistyö aloitettiin myös Metropolian Liikkuvan Arjen Design -hankkeen (LAD) kanssa. Vuoden 2013 aikana Lähiöprojekti jatkoi pyöräkeskuksen toteuttamisedellytysten valmistelua yhteistyössä Liikenneviraston, kaupunkisuunnitteluviraston sekä liikennelaitoksen kanssa. Tavoitteena on käynnistää pyöräkeskuksen kilpailuttamisvaihe vuonna 2014.

Hyvän kaupunkielämän vahvistaminen esikaupunkialueilla

Hyvän kaupunginosan kehittämiseksi on tärkeää parantaa laadukkaiden, positiivisten ja matalan kynnyksen toimintamahdollisuuksien ja palveluiden tarjontaa. Hyvä kaupunkielämä, joka tarjoaa yksilöille ja yhteisöille vaihtoehtoja ja tekemistä, on syrjäytymisen ennalta ehkäisy näkökulmasta tärkeää.

Vuonna 2013 keskityttiin erityisesti toiminta- ja yhteistyömuotoihin, jotka tukivat lasten ja nuorten sekä lapsiperheiden aktiivista toimintaa. Tuemalla esikaupunkialueiden monipuolisia ja yhteisöllisiä hankkeita, edistetään eri elämäntilanteissa olevien kaupunkilaisten sitoutumista ja kotoutumista omaan asuinalueeseen.

Operaatio Pulssi

Kulttuurikeskus käynnisti nuorisohanke Operaatio Pulssin Malmilla, Pukinmäessä ja Tapanilassa vuonna 2012. Hankkeen tavoitteena on ehkäistä 12–18-vuotiaiden nuorten syrjäytymistä innostamalla nuoria harrastamaan, kohtaamaan toisiaan sekä vaikuttamaan asuinalueensa harrastustoimintaan. Toiminta on nuorelle maksutonta.

Hankkeessa tutustutetaan nuoria uusiin harrastuksiin sekä alueen palveluihin matalalla kynnyksellä. Toiminta sisältää lyhytkursseja (erilaisia tanssi-, musiikki-, leffanteko-, koru-, graffiti- ja parkour-

kursseja) teemailtoja ja tapahtumia, joita alueen toimijat yhteistyössä järjestävät. Tarjottava toiminta kootaan erilliseen Pulssi-esitteeseen. Nuoret voivat itse vaikuttaa tarjottavaan toimintaan kouluissa tehtävien kyselyjen yhteydessä. Vuonna 2013 alueen kouluissa toteutettiin laaja kysely nuorten harrastuneisuudesta, kiinnostuksen kohteista ja vaikuttamisesta. Vastaajia oli yhteensä 350 nuorta. Vuonna 2013 kursseja järjestettiin yhteensä 11 ja kesällä 4. Yhteensä kursseilla oli 290 kävijää ja koko vuoden aikana 530 henkilöä.

Operaatio Pulssin toimintamalli on edelleen vahvasti koordinaattorivetoista. Hallintokuntien ja järjestöjen yhteistyö on sitoutunutta ja yhteistyön hyödyt nähdään erinomaisina nuorten kanssa toimimiseen. Kehittämishaasteena on mallin jalkauttaminen osaksi työntekijöiden jokapäiväistä työtä. Mukana olevat tahot ovat osaltaan kustantaneet yhteistyössä toteutettua toimintaa, kuten kursseja tai työpajoja sekä osallistuneet henkilöresursseillaan hankkeen kehittämiseen.

Toimintamallia on tarkasteltu opinnäytetyössä *Case Operaatio Pulssi: miten edistää nuorten osallistumista kunnan nuoriso- ja kulttuuripalveluiden suunnittelussa poikkihallintokuntaisesti.*

Operaatio Pulssin toiminta Länsi-Helsingissä Kannelmäen, Malminkartanon ja Haagan alueella jatkui vuonna 2013 nuorisosiainkeskuksen henkilöstöresurssien puitteissa. Toimintaa jatketaan vuonna 2014 hallintokuntien normaaliin toimintaan integroituen. Tulevaisuuden haasteena ovat koordinaattorivetoisen mallin jatkuvat henkilöstömuutokset, jolloin kasvojen ja koordinaatiomallit eivät tule tutuiksi ja jatkuvuus saattaa heikentyä. Läntisessä Pulssissa nuorten osallistaminen ei kulje vielä läpi koko toimintaprosessin. Nuorisosiainkeskuksen Ruutibudjetin puitteissa on tarkoitus perustaa nuorten ryhmä, jonka kanssa Pulssi suunnittelee toimintaa nuorille heidän itsensä kanssa.

PerjantaiAction Tapulikaupungissa

Vuoden 2013 alussa alkanutta PerjantaiAction-hanketta toteutetaan Tapulikaupungissa yhteistyössä leikkipuisto Tapulin, nuorisotalon ja lähiöliikunnan kanssa. Tavoitteena on lasten ja nuorten sekä heidän perheidensä elämänhallinnan lisääminen tarjoamalla ohjattuja liikuntakokemuksia ja virikkeellistä toimintaa sekä innostaa omatoimiseen tekemiseen. Toiminta on avointa kaikille lapsille ja nuorille.

Liikuntapäivät järjestettiin pääsääntöi-

sesti Leikkipuisto Tapulilla, joka on Tapulikaupungin lapsille ja nuorille tuttu paikka. Päivien teemoina olivat muun muassa sirkus, ulko- ja sisäliikunta, keilaus sekä tempurata. Osallistujia tapahtumissa oli yhteensä 460, joista 430 oli nuoria ja lapsia sekä 30 lasten vanhempia.

Tapahtumissa lapset saivat kokemuksen uusista liikuntalajeista, oppivat kannustamaan toisiaan, odottamaan vuoroaan sekä löysivät uusia kaverisuhteita. Lapset ja nuoret saivat kokemuksia myös siitä, että hänellä on merkitystä. Yhteisöllisyys ja osallisuus vahvistuivat, kun alueen vanhemmat olivat mukana tapahtumien järjestämisessä. Tämän lisäksi yhteistyö alueen toimijoiden välillä vahvistui. Toimintaa kehitetään entisestään siten, että se integroituu varhaiskasvatusturvaston normaaliin toimintaan tulevaisuudessa. Hanke jatkuu myös vuonna 2014.

Sadut ja tarinat

Varhaiskasvatusturvasto ja kirjastotoimi jatkoivat vuonna 2012 alkanutta yhteistyöhanketta Sadut ja tarinat. Tavoitteena oli lisätä lasten osallisuutta oman asuinalueen tarjoamia kulttuuripalveluja tehokkaasti hyödyntäen. Lisäksi tavoitteena oli lisätä lähiöiden toiminnallisuutta parantamal-

Operaatio Pulssi innostaa nuoria kokeilemaan uusia harrastuksia Malmilla, Pukinmäessä, Tapanilassa, Kannelmäessä, Malminkartanossa, Etelä- ja Pohjois-Haagassa.

Kuva: Simo Karisalo

la lähikirjastojen mahdollisuuksia toimia säännöllisesti kiinteässä vuorovaikutuksessa pienten lasten ja heidän perheiden kanssa. Hankkeessa kirjastojen ja päivähoiton työntekijät järjestivät lukuhetkiä ja lasten musiikki- ja teatteritapahtumia päiväkotien, perhepäivähoidon ja leikkipisteiden lapsille heidän lähikirjastoissaan. Tapahtumien esiintyjät olivat lastenteatteri-alan ammattilaisia. Sadut ja tarinat -hanke kokosi myös muun muassa somalinkielisiä ja venäjänkielisiä lastenkirjoja sekä monikulttuurisuutta käsitteleviä kirjoja Kirjakasseihin. Kirjakassit kiertävät päiväkodeissa.

Sadut ja tarinat -hankkeen vaikuttavuus syntyi pitkälti matalan kynnyksen syrjäytymistä ehkäisevästä toiminnasta sekä merkittävästä kävijämäärästä. Tapahtumien kautta osallistettiin monia lapsia ja vanhempia. Tapahtumiin osallistui vuosien 2012–2013 aikana yhteensä 2 170 lasta sekä 462 aikuista. Vuonna 2013 esityksiin (30) osallistui 1 400 lasta ja 288 aikuista. Kaikkiaan mukana oli 13 kirjastoa, ja noin 64 päiväkotia tai perhepäiväyksikköä. Mukana olivat kirjastot: Itäkeskus, Jakomäki, Kannelmäki, Kontula, Laajasalo, Malmi, Malminkartano, Maunula, Oulunkylä, Pasila, Pukinmäki, Tapuli ja Vuosaari. Tapulinkaupungin kirjastossa järjestettiin lisäksi kaksi venäjänkielistä lasten satutuntia.

Hankkeen tuloksena varhaiskasvatuksen ja kirjaston henkilöstön yhteistyö tiivistyi. Hanke on integroitumassa osaksi normaalia toimintaa ja mukaan yhteistyöhön on vuonna 2014 tulossa myös Kulttuurikeskus Caisa. Uudenlaisen yhteistyön tavoitteena on, että myös ne päiväkodit, joilla on esimerkiksi hankalien kulkuyhteyksien takia haastavaa päästä Kulttuurikeskus Caisaan, pääsisivät osallistumaan kulttuuritarjontaan omassa päiväkodissaan tai lähikirjastossa.

Perhe on Pop Jakomäessä

Kaupunginkirjasto, nuorisosiainkeskus ja varhaiskasvatusvirasto aloittivat Perhe on Pop -toiminnan Jakomäessä vuoden 2013 alussa. Projektin tavoitteena on aktivoida ja osallistaa haasteellisen Jakomäen alueella asuvia lapsiperheitä sekä innostaa erityisesti maahanmuuttajataustaisia perheitä tulemaan mukaan yhdessä tekemiseen.

Jakomäen Perhe on Pop -tapahtumia järjestettiin vuoden 2013 aikana useita. Suuria tapahtumia oli yhteensä neljä ja pienimuotoisempia kolme, joihin osallistujia yhteensä 890 alueen asukasta. Mukana toiminnassa olivat Jakomäen kirjasto, Jakomäen leikkipuisto, Perhepaikka Punahilkka, Jakomäen nuorisotalo, Malmin seurakunta (Jakomäen kirkko), Jakomäen peruskoulu, Silmuverkosto, Klaari, Sosiaalivirasto, Lähiöliikunta, Jakomäen neuvola sekä Jakomäen alueen perheet.

Hankkeen toimintamallina on avointen tapahtumien järjestäminen Jakomäessä yhdessä perheiden kanssa. Tapahtumapäivien suunnittelussa avainasemassa on asiakaslähtöisyys eli ohjelma muokkautuu perheiden toiveiden ja mielenkiinnon mukaan. Vaikka Pop-toiminta on tullut alueella tunnetuksi ja tapahtumiin osallistuminen on ollut merkittävää, tapahtumien suunnitteluun ja järjestämiseen on osallistunut hyvin vähän alueen vanhempia. Erityisesti tähän haasteeseen keskitytään vuonna 2014.

Lähiöliikunta

Liikuntavirasto on toteuttanut esikaupunkialueilla lähiöliikuntaa Lähiöprojektin tuella viitisentoista vuotta. Toiminnan tavoitteina on asukkaiden monipuolisen liikuntakulttuurin edistäminen lähiöliikunta-alueilla tuottamalla laadukkaita liikuntapalveluita Myllypurossa, Kontulassa, Maunulassa, Haagassa, Pihlajamäessä, Malmilla sekä Jakomäessä ja Tapulinkaupungissa.

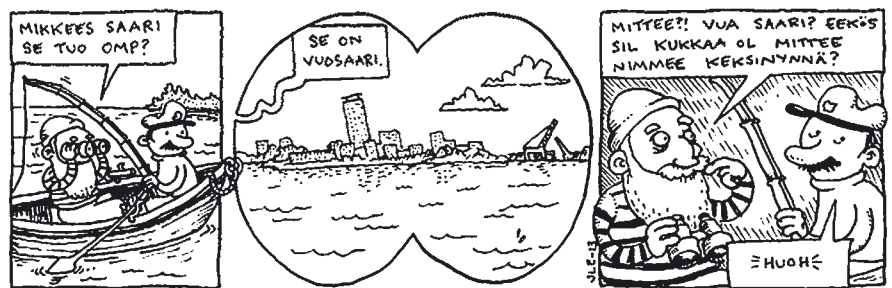
Lähiöliikunta järjestää yhteisiä ohjattuja liikuntaryhmiä sekä aktivoi liikunta-neuvonnan avulla ikääntyviä, nuoria, perheitä sekä aikuisia omatoimiseen liikunnan harrastamiseen oman hyvinvointinsa edistämiseksi. Se tukee monikulttuurisuutta, suvaitsevuuksia ja yhteisöllisyyttä liikunnan keinoin. Lähiöliikuntaa vetää neljä lähiöliikuttajaa.

Vuonna 2013 toiminta jakaantui kahdeksan painopisteeseen, avoimeen asukasliikuntatoimintaan sekä syrjäytymistä ehkäisevään liikuntatoimintaan. Avoimeen asukasliikuntatoimintaan asukkaat osallistuvat lähiöliikuntapassilla oman kiinnostuksensa ja aikataulunsa mukaan. Osa toiminnasta on myös maksutonta. Tämän lisäksi järjestetään kohderyhmäkohtaista toimintaa eli Seniorisäpinät ikääntyville ja Liikuntahulinat perheille Myllypurossa ja Maunulassa. Syrjäytymistä ehkäisevään toimintaan sisältyi vuonna 2013 avointa FunAction-toimintaa, johon nuoret (13–17-vuotiaat) osallistuivat FunAction-liikuntakortilla oman kiinnostuksensa ja aikataulunsa mukaan. FunAction laajennettiin Maunulaan sekä Jakomäkeen vuoden 2013 aikana. Maksuttomia FunAction-liikuntatapahtumia järjestettiin nuorille liikuntapuistoissa, uimarannoilla, liikuntapaikoilla sekä koulujen tiloissa.

Hyvät liikuntapalvelut ovat yksi merkittävä tekijä alueen vetovoimatekijänä. Lähiöliikunta ja sen tuomat edulliset liikkumismahdollisuudet ovat alueilla tunnettuja. Lähiöiden asukkaat ovat tyytyväisiä matalan kynnyksen toimintaan ja sen edullisuuteen. Myös alueen muut toimijat, kuten kaupungin hallintokunnat ovat löytäneet lähiöliikuttajat ja yhteistyö erilaisissa liikuntaan liittyvissä asioissa toimii entistä paremmin. Lähiöliikunnan vaikuttavuus perustuu myös merkittäviin kävijämääriin. Vuonna 2013 käyntikertoja eri lähiöliikunnan toiminnassa oli yhteensä noin 93 600. Asiakkaita oli noin 30 000.

Vuosaari-blogi

Nuorisosiainkeskus ja maahanmuuttosasto käynnistivät Vuosaari-blogi hankkeen syksyllä 2013. Blogin tavoitteena on innostaa sosiaalista mediaa hyödyntäen vuosaarelaisia kertomaan positiivisia ja erilaisia näkökulmia sisältäviä tarinoita alueesta, lisätä kiinnostusta ja omistajuuden tunnetta omaan asuinalueeseen, löytää tapoja ilmaista alueen omaleimaisuutta sekä halua esitellä aluetta ulkopuolisille. Hankkeessa järjestetään ilmaista koulutusta, jonka sisällön tuottaa Sarjakuvakeskus. Koulutuksen tarkoituksena on opettaa laatimaan blogiin tekstejä, sarjakuvia, videoita tai valokuvia, joilla tuoda esiin alueen monipuolisuutta. Sisältö-

Vuosaari-blogissa piirretään ja esitellään myös aluetta koskevia sarjakuvia.

Piirros: Joonas Lehtimäki, kuva: Simo Karisalo

jä räätälöidään mukanaolijoiden iän, tarpeiden ja toiveiden mukaan. Hankkeessa tuetaan bloggaajien ryhmiä aktiiviseen vuorovaikutukseen sekä itsenäiseen aiheistojen tuottamiseen ja blogisivuston käyttöön. Blogien alustaksi julkaistiin elokuussa vuorovaikutteinen sivusto vuosaa-ri.munstadi.fi

Blogin sisältö rakennetaan erilaisten työpajojen avulla. Syksyllä pidettiin 58 tunnin verran erilaisia kursseja ja pajoja alueen eri asukasryhmille, jotka sisälsivät muun muassa erilaisia teemallisia sarjakuvapajoja, runojen kirjoittamista ja piirtämistä. Kirjastossa, kouluissa (Vuosaaren peruskoulu, Tehtaanpuiston yläaste), Kallahden nuorisotalossa, päiväkotiki Karavaanissa, palvelukoti Rantakartanossa ja Vuosaaren lähiöasemalla järjestetyissä pajoissa oli yhteensä noin 250 osallistumiskertaa.

Yhteistyötahoja ovat Helsingin Poetry Connection, Vuosaari-seura, Vuosaaren lasten ja nuorten toimijaverkosto, peruskoulujen ja vanhempien yhteistyöfoorumi, Finn Mamu monikulttuurinen yhdistys ry sekä Vuotalo. Hanke jatkuu myös vuonna 2014.

teivät erilaisiin kulttuuritapahtumiin seuraksi tai vertaisoppaiksi henkilöille, jotka kokevat kulttuuritilaisuuksiin lähtemisen joko fyysisen tai psyykkisen toimintakyvyn alentumisen vuoksi hankalaksi. Kulttuurikaverit ovat uudenlaista vapaaehtoistoimintaa.

Kulttuurikavereiksi koulutettiin vuonna 2013 yhteensä noin 65 henkilöä. Koulutetut kulttuurikaverit ovat kaikenikäisiä. Kulttuurikaveritoiminnan vapaaehtoisuus herätti paljon kiinnostusta, eivätkä kaikki halukkaat mahtuneet mukaan. Koska vuonna 2013 kulttuurikaverit toimivat noin 70 asiakkaan seurana ja apuna kulttuuritapahtumassa.

Keskeisenä tekijänä pilotoinnissa on ollut toimintamallin rakentaminen yhteistyössä kulttuurikeskuksen ja sosiaali- ja terveysviraston kesken. Toiminnan alkuvaiheessa pilottikohteina olivat Helsingin kulttuurikeskuksen aluetalot: Kanneltalo ja Malmitalo.

Kulttuurikaveritoiminnalle on onnistuttu luomaan toimiva rakenne, ja toiminta on käynnistynyt hyvin. Helsingissä erityislaatuista muihin kaupunkeihin verrattuna on toiminnan suunnittelu ja toteutus tiiviissä yhteistyössä Helsingin kulttuurikeskuksen ja sosiaali- ja terveysviraston kesken. Yhteistyö virastojen välillä on sujunut hyvin ja kevyellä hallintorakenteella. Lähtökohtana on ollut toiminnan rakentaminen jo olemassa olevien rakenteiden päälle: virastot ovat ottaneet vastuun niistä asioista, joista he muutenkin vastaisivat, esimerkiksi sosiaali- ja terveysvirasto välitystoiminnan ja kulttuurikeskus kulttuuriorganisaatioyhteistyön järjestämisen. Näin ollen on välttytty päällekkäisyydeltä ja rinnakkaisilta virastojen hallintorakenteilta. Toisena Helsingin kulttuurikaveritoiminnan erityispiirteenä on vapaaehtoisten voimin pyörivän välityksen keskeinen rooli asiakkaiden ja kulttuurikaverien yhteen saattamisessa.

Toimintaa tullaan kehittämään edelleen vuonna 2014, jolloin mukaan toimintaan pyritään löytämään maahanmuuttajataustaisia vapaaehtoisia sekä laajennetaan koulutussisältöjä. Lisäksi muiden kulttuuriorganisaatioiden suuri kiinnostus osallistua toimintaa edellyttää sopimusjärjestelyjen rakentamista.

Kulttuurikaveri-hanke

Kulttuurikeskus ja sosiaali- ja terveysvirasto aloittivat vuoden 2013 alussa Kulttuurikaveri-hankkeen. Syksyllä 2013 mukaan toimintaan tulivat myös Helsingin kaupunginmuseo ja Helsingin taidemuseo. Hankkeen tavoitteena on lisätä kulttuuripalveluiden saavutettavuutta, rohkaista ja aktivoida uusia käyttäjiä osallistumaan ja hyödyntämään olemassa olevia kulttuuripalveluita sekä lisätä vuorovaikutusta palveluiden tarjoajien ja kansalaisten välillä. Helsingissä kulttuurikaveritoiminnan ensisijaisina kohteina ovat ikäihmiset ja maahanmuuttajat.

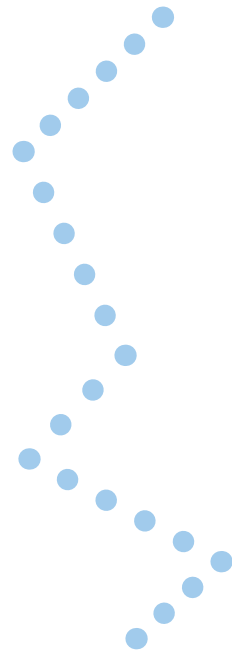
Hankkeessa vapaaehtoiset kulttuurikaverit läh-

Saanko olla kulttuurikaverisi?

Soita numeroon (09) 310 58237 (ppm)
ma, to klo 12-14, ti klo 10-14

Lähikoulujen vetovoiman vahvistaminen

Toimintakauden 2012–2015 tärkeänä lähtökohtana on esikaupunkialueiden lähikoulujen vetovoiman vahvistaminen. On havaittu, että perheiden sitoutuminen alueelle ja alueen arvostus liittyvät käsityksiin kaupungin osien koulujen imagosta.

Vuonna 2013 vetovoiman vahvistamiseen keskityttiin erilaisten matalan kynnyksen hankkeiden kautta, joissa tavoitteena oli itse toiminnan lisäksi tekemisen monipuolisuus, lasten ja nuorten syrjäytymisen ennalta ehkäisy sekä hankkeiden ja kohdekoulujen medianäkyvyyden korostaminen. Yhteistyöhankkeina olivat uudet, vuonna 2013 käynnistyneet hankkeet Tempo, Bändipaja ja Kylään 2 ja 3, joissa tarjotaan matalan kynnyksen musiikinopetusta ja kasvatusta keskeisillä, kehittämistä vaativilla esikaupunkialueilla.

Bändipaja-hanke

Kulttuurikeskus ja opetusvirasto käynnistivät Bändipaja-hankkeen keväällä 2013. Hankkeen tavoitteena on aktivoida Itä- ja Koillis-Helsingin koulujen oppilaita harrastamaan rytmimusiikkia sekä antaa lapsille ja nuorille kokemuksia ja elämyksiä musiikin keinoin. Matalan kynnyksen bändipajatoiminnan avulla pyritään syrjäytymisen ehkäisyyn tarjoamalla perheen tulotasosta tai taustasta riippumatta lapsille laadukasta musiikinopetusta koulupäivän aikana. Pop & Jazz Konservatorio tuottaa opetuksen sekä koordinoi hanketta. Tehtävinä ovat muun muassa yhteistyökoulujen etsiminen opetusviraston kanssa, viikoittaisen opetustoiminnan tuottaminen, tiedottaminen, konserttien organisoiminen ja instrumenttiopetuksen kehittäminen. Toiminta jatkuu myös vuonna 2014.

Bändipaja-toimintaan lähti mukaan kahdeksan koulua: Jakomäen ja Kallahden peruskoulut, Keinutien, Mellunmäen, Mustakiven ja Myllypuron ala-asteen koulut, Myllypuron yläasteen koulu sekä Aurinkolahden peruskoulu (kulttuurikeskuksen rahoitus). Mukana olevien oppilaiden valinnat on tehty koulujen toimesta.

Bändipaja-hanketta toteutetaan myös sosiaalisin perustein Kumppanuustalo Oulunkylän seurahuoneella, jossa toimintaa toteutettiin yhdessä sosiaali- ja terveystieteiden aluetyöyksikön kanssa. Toiminnan tavoitteena oli musiikin oppimisen lisäksi

Trashback esiintyi Arabian nuorisotalolla pidetyssä bändipajakeikalla huhtikuussa. Esiintymiset ovat tärkeä osa bändipajatoimintaa.

Kuva: Simo Karisalo

Bändipaja-hankkeessa oli vuonna 2013 yhteensä 25 bändiä, joissa kussakin 5–8 oppilasta. Viikoittain ryhmiin osallistui noin 200 lasta seitsemän tuntiopettajan ohjauksessa. Opetus tähtää esiintymisiin, joita oli syksyn mittaan useita. Lähes kaikki lapset osallistuivat vähintään yhteen esiintymiseen, osa lapsista myös useisiin. Toiminnan puitteissa järjestettiin yli 15 konserttia vuoden 2013 aikana. Konserttipaikkoina ovat olleet muun muassa Mustakiven ala-asteen koulu, Helsingin Wanha Satama, Kannelmäen palvelukeskus, Helsingin messukeskus, Oulunkylän Seurahuone, Pakilan nuorisotalo sekä Mellunmäen ala-asteen koulu.

Vesalan ala-asteen oppilaat harjoittelevat opettajan johdolla klassisia orkesterikappaleita. Lyhyet omat soittotunnit tukevat yhteisiä soittoharjoituksia.

Kuva: Simo Karisalo

si ehkäistä ilman opiskelu- tai työpaikkaa olevien nuorten syrjäytymistä sekä saada heidät mukaan aktiiviseen, kehittäväan ja tavoitteelliseen toimintaan. Vuonna 2013 bändipajatoimintaan osallistui Oulunkylässä 22 henkilöä, joista kymmenen erittäin aktiivisesti. Useimmat osallistuneet tulivat työllistämispalveluista tai lastensuojelun piiristä. Seitsemän nuorta oli hankkeessa työkokeilun kautta ja kuusi lähialueen lastenkodeista tai lastensuojelun jälkihuollosta. Toiminta oli avointa kaikille nuorille, joita soittaminen tai musiikin parissa toimiminen kiinnostivat, myös tulevana ammattina.

Tempo-orkesteri

Opetusvirasto aloitti syksyllä 2012 Tempo-orkesteritoiminnan Jakomäen peruskoulun 1–2-luokkalaisille ja Vesalan ala-asteen 1–2-luokkalaisille sekä Vesalan yläasteen 7–8-luokkalaisille. Lähiöprojekti ja kulttuurikeskus tulivat mukaan yhteistyöhön vuonna 2013.

Tempo-orkesteritoiminnan tavoitteena on syrjäytymisen ehkäiseminen ja monitaustaisten lasten ja nuorten hyvinvoinnin lisääminen soittamisen keinoin. Tempon opetus nojautuu Venezuelan niin sanottuun El Sistema-malliin, jossa soittimet ja opetus annetaan oppilaille ilmaiseksi. Tavoitteena on luoda toimintamalli syrjäytymisen ehkäisyyn.

Toiminta toteutetaan oppilaille kerhotoimintana ja koulupäivän aikana tapah-

tuvina yksilö- tai ryhmäharjoituksina. Yhdessä soittaminen on toiminnan keskiössä: aletaan heti soittaa orkesterissa ja lyhyet omat soittotunnit tukevat yhteissoittoa. Opettajina toimivat Tempo Sistema Finland ry:n opettajat ja Metropolia ammattikorkeakoulun opiskelijat. Tempo ry:llä on vastuu orkesterien johtamisesta, esityksien järjestämisestä ja toiminnan kehittämisestä. Metropolia ammattikorkeakoulun opiskelijat toimivat hankkeessa soittin- ja orkesteriopettajina osana koulunsa työharjoittelua. Koulut valitsevat oppilaat ja järjestävät tilat koulupäivän aikana tapahtuvaan opetukseen. Opetusvirasto on hankkinut oppilaiden käyttöön jousisoittimet, joilla lapset saavat harjoitella myös kodeissaan.

Kummankin ala-asteen jousiorkesterit ovat 24 oppilaan aktiivisia orkestereita, jotka kokoontuvat säännöllisesti ja käyvät erilaisissa tilaisuuksissa esiintymässä. Vesalan yläkoululla puhallinopetuksen järjestäminen käynnistyi hitaasti, eikä ole vielä vakiinnuttanut rakennettaan. Tempo-orkesteritoiminnan kokemukset ovat positiivisia. Lapset ovat kiinnittyneet elämäänsään säännölliseen musiikkiharrastustoimintaan, oppineet soittamaan yhdessä sekä saaneet uusia kokemuksia mm. esiintymisten myötä. Toimintaa jatketaan opetusviraston, Lähiöprojektin ja kulttuurikeskuksen yhteistyönä myös vuonna 2014.

Kulttuuria kouluihin: Kylään! 2- ja 3 -hankkeet

Kulttuuria kouluihin -hanke on kulttuurikeskuksen ja opetusviraston yhteistyöohjelma, jossa kehitetään säännöllisiä ja yksinkertaisia toimintamalleja koulujen ja taidetoimijoiden välille. Osana yhteistyöohjelmaa on myös Kylään! 2- ja 3 -hankkeet, joita Helsingin kulttuurikeskus koordinoi yhdessä opetusviraston ja varhaiskasvatustuviraston kanssa. Hankkeen tavoitteena on lisätä koululaisten hyvinvointia ja tukea opettajien työtä mahdollistamalla taiteen monipuolinen käyttö opetuksessa. Toiminnan perustana on ryhmäytymisen tukeminen, nivelvaiheeseen liittyvien pelkojen lieventäminen sekä lähikoulun valitsemiseen kannustaminen.

Kylään! 2- ja 3 -hankkeet käynnistyivät vuonna 2013. Hankkeissa esikoululaiset vierailevat koulussa ja kuudesluokkalaiset yläkoulussa tutustumassa tuleviin koulukavereihinsa. Lapset osallistuivat hankkeeseen päiväkotitai koulupäivän aikana oman opettajansa, lastentarhanopettajansa tai lastenhoitajansa kanssa. Hankkeeseen osallistui yhteensä 21 koululaisryhmää 7 eri koulusta ja 8 esikoululaisryhmää 7 eri päiväkodista. Lapsia hankkeessa oli mukana yhteensä 536.

Haastavinta hankkeessa on sopivien ryhmien mukaan saaminen. Tavoitteena on löytää mukaan sellaisia lapsia, jotka joutuvat ensimmäiselle tai seitsemännelle luokalle mennessään vaihtamaan uuteen koulurakennukseen. Hankkeeseen osallistuneiden opettajien ja päiväkodin henkilökunnan mukaan toiminnan sisällöt olivat laadukkaita ja sopivat hyvin koulun/ päiväkodin toiminnan tavoitteisiin. Hankke jatkuu myös vuonna 2014.

Hiidenkiven peruskoululla uudet yläasteen kuudeluokkalaiset ja tulevat seiskaluokkalaiset tutustuvat toisiinsa sirkustemppeujen parissa. Pyramidin rakentaminen vaatii yhteistyötä.

Kuva: Simo Karisalo

Alueellisten osallistumismahdollisuuksien tarjoaminen asukkaille

Lähiöprojektin lähestymistapa on aina alueellinen. Tukemalla alueellista, omaehtoista toimintaa edistetään aktiivisten kaupunginosien rakentumista. Alueellinen lähestymistapa ja erilaiset asukastoiminnan verkostot ovat esikaupunkialueiden kehittämisen kannalta keskeisiä. Omaehtoinen, alueelta lähtevä aktiivinen toiminta luo kaupunginosille vahvan kulttuurisen identiteetin, joka tukee etenkin alueen toiminnallisten ja sosiaalisten rakenteiden kehittymistä.

Lähiöprojektin tehtävänä on yhdessä muiden virastojen kanssa luoda pohjaa alueelliselle palvelukulttuurille ilman, että asukkaiden tarvitsisi erikseen miettiä esimerkiksi hallintokuntien tehtäviä tai vastualueita. Yhteiseen kehittämiseen osallistuu myös asukastahoja ja yhdistyksiä resurssien puitteissa. Toiminnan edistämisen keskeisenä lähtökohtana on ollut tutun tarjonnan tasapuolisuus kaupunginosan asukkaille ja toimijoille sekä syrjäytymisen ehkäisy. Lähiöprojekti on myös säännöllisesti pyrkinyt tukemaan asukastoimintaan vaadittavien puitteiden, kuten asukastilojen, edellytyksiä. Lähiöprojektin toimintaperiaatteena on, että asukastoiminta rakentuu alueen omista lähtökohdista käsin, ei projektivetoisesti.

Lähiöprojekti tukee alueellisen osallistumisen vahvistamista esikaupunkialueilla. Tyypillisesti osallistumismahdollisuuksia edistetään eri virastojen yhteistyöhankkeiden kautta, mutta myös osallistamalla ja toteuttamalla erilaisia foorumeja itse alueilla.

Monen polven kasvutila -hanke Roihuvuoressa

Nuorisosiainkeskus aloitti Monen polven kasvutila -hankkeen vuonna 2012 Roihuvuoressa. Hankkeen tavoitteena on luoda kohtaamispaikkoja ja yhdessä tekemisen tapoja eri-ikäisille ihmisille. Lähtökohtana on yksittäisten asioiden ja tekemisen organisoiminen kaupunginosakohtaiseksi kokonaisuudeksi, joka luo sukupolvien välistä luottamusta ja osallisuuden vahvistumista. Hanke koordinoi ja verkottaa alueen eri toimijoiden ja asukkaiden hankkeita, järjestää yhteisiä tapahtumia, välittää tietoja alueen tapahtumista sekä innostaa kaikkia mukaan toimintaan. Toimintaan osallistuu Roihuvuori-seura, Porolahden peruskoulu, Lasten ja nuorten puutarhayhdistys ry, Roihuvuoren seurakunta, Roihuvuoren eläkkeensaajat, Roihuvuoren monipuolinen palvelukeskus, Itä-Helsingin musiikkiopisto, Itä-Helsingin kuvataidekoulu sekä Roihu ry.

Roihuvuoren Monen polven kasvutila -hankkeen toinen toiminnallinen vuosi jakautui vuodenaikojen mukaan neljään jaksoon hyödyntäen yleisiä loma-aikoja: talvi-, kevät-, kesä- ja syystoiminta. Lumipuistoviikko helmikuussa sisälsi muun muassa erilaisten lumirakennelmien tekoa ja lumiveistoskilpailun. Roihuvuoren viljelykesä taas alkoi maalikuussa viljelykoulutuksella, jonka jälkeen alkoivat kylvö-

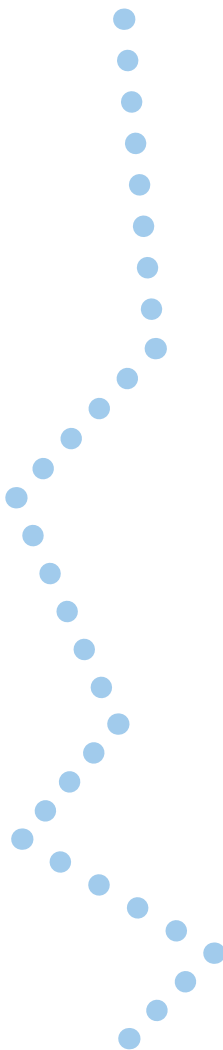
ja taimipiirit. Kesän vastaanottojuhla, Kevätkekkerit, vietettiin toukokuussa. Tapahtumapaikkana oli usein alueen yhteinen julkinen kohtaamispaikka, Asukaspuisto.

Kesän toteutus koostui neljästä osaluueesta: päiväleirit, nuorten kesätyöt, Popin-kontti ja Mopo-rokkijuhlaviikko. Eri-ikäisten päiväleiritoiminnan tavoitteena oli mahdollistaa kaiken ikäisten ihmisten kohtaaminen puutarhatoiminnassa ja lisätä yhteistyötä alueen eri toimijoiden välillä kyläyhteisön vahvistamiseksi. Pop In-kontti oli auki kaiken ikäisille kävijöille lähes koko kesän. Kontin päätyeinä sai Itä-Helsingin kuvataidekoululaisten näyttävän Roihuvuoriaiheisen maalauksen. Kontista oli mahdollista lainata lehtiä, vilttejä ja erilaisia ulkoilmapelejä. Lisäksi kontissa kudottiin kesän aikana 2 yhteisömattoa.

Suurin yhteistapahtuma oli niin sanottu Mopo-rokki. Roihuvuoren monipuolinen palvelukeskus juhlisti 50-vuotispäiväänsä Mopo-rokkijuhlaviikolla 19.–24.8.2013. Mopo-festareilla eri-ikäiset kohtasivat monipuolisen musiikin, ruoan ja yhdessäolon merkeissä.

Nuorten kesätyöosion ydin oli vastata nuorten tarpeeseen saada kesätyöpaikka ja näin tukea nuoren työntekijäidentiteetin kasvua ja siten vahvistaa työllistymispolun kehitystä. Nuoret saivat työkokemusta kahvilatoiminnasta, toimitustyöstä sekä puutarhakaveritoiminnasta, jossa nuoret toimivat puutarhakaverina alueen ikäihmisille ja auttoivat parvekkeiden istutusten kunnostuksessa ja muissa tehtävissä. Nuorisotalon syksyyn mahtui muun muassa avointa toimintaa, sadonkorjuuta ja syystöitä, tilasuunnittelua sekä kahvilatoimintaa ja lasten ja nuorten animaatiofestivaali RoihuKinossa. Hanke osallistui myös muiden Roihuvuoren tapahtumien, kuten Kyläjuhlien järjestelyihin.

Lähiöprojekti rahoittaa toimintaa yhdessä nuorisosiainkeskuksen kanssa. Lisäksi nuorisosiainkeskus on saanut toimintaan resursseja myös muilta tahoilta: Uudenmaan Ely-keskukselta 50 000 euroa Kesätöitä! -hankkeelle, Opetus- ja kulttuuriministeriöltä 50 000 euroa Roihuvuoren nuorisotalon peruskorjaukseen vuosille 2013–2014 sekä Lähiörahostosta nuorisotalolle toiminnallisuutta lisääviin investointeihin 58 000 euroa, piha-alueen vihersuunnitteluun ja sen toteutukseen

29 000 sekä näiden vaikuttavuuden arviointiin 5 000 euroa. 7 000 euron tuki saatiin myös Lasten ja nuorten puutarhayhdistyksen kautta eri-ikäisten päiväleiritointaan, ympäristötaideleiriohjaajan palkkaan ja tarvikehankintoihin.

Olet media guru -hanke

Sosiaaliviraston (nykyinen Sosiaali- ja terveystieteiden tutkimuskeskus) aluetyön yksikön Olet media guru -hanke käynnistyi vuonna 2011 ja päättyi vuoden 2013 lopussa. Hankkeen tavoitteena oli syrjäytymisvaarassa olevien nuorten aikuisten toimintamahdollisuuksien tukeminen media-alan taitoja lisäämällä. Hanke toteutettiin Maunulassa ja sen avulla pyrittiin tavoittamaan alueella asuvia noin 18–30-vuotiaita, sosiaalitoimen palvelupisteiden asiakkaina olevia nuoria aikuisia. Toimintaan mukaan pääsulle ei edellytetty työvoimatoimiston asiakkuutta eikä aikaisempaa koulutusta media-alalta, vaan mielenkiintoa ja harrastuneisuutta media-alaan. Hanke pyrki myös työllistämään projektiin osallistuvia. Nuoria aikuisia on projektin aikana työllistynyt muun muassa asukastaloille. Asukastalo Saunabaarilla on työllistetty palkkatuella vuosittain kaksi ihmistä tiedottajan tehtäviin.

Näkyvimmissä ja tavoitteellisimmaksi toiminnaksi projektissa muodostui sosiaaliohjaajan suunnittelema suljettu ryhmätoiminta. Toiminnan aikana muodostui viisi ryhmää, joissa oli 6–9 osallistujaa. Sosiaaliohjaaja toteutti työpajamuotoista ryhmätoimintaa yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa siten, että suunnitelmat tarkentuivat ajankohtaisten tarpeiden mukaan. Ryhmiin ohjautui pääasiassa aikuisosiaalityön palvelupisteiden asiakkaita, viimeisenä vuonna kaikkialta Helsingistä.

Kaikkiaan prosessin läpikäyneistä 39 osallistujasta 82 %:n voidaan katsoa edenneen elämässä joko aloittamalla jonkin toimenpiteen tai jatkamalla edellisen parisesta työskentelyä. 18 %:n osalta tilanne ei muuttunut merkittävästi. Ryhmissä olleet olivat vuosien 1960–1994 välillä syntyneitä keski-ikä ollessa noin 25 vuotta. Naisia (53,9%) ja miehiä (46,1%) oli lähes yhtä paljon. Suurella osalla osallistujista oli opinnoissa peruskoulupohja, osa oli suorittanut toisen asteen tai korkeamman tutkinnon. Monella osallistujista oli haastei-

Roihuvuoren toiminnalliseen vuoteen 2013 sisältyi muun muassa: Lumipuistoviikko, kevätkekkerit, viljelykesä, Pop in -kontti ja Mopo-rokkijuhlaviikko, sadonkorjuu ja syösyöt sekä lasten ja nuorten animaatiofestivaali ja Roihuvuoren tapahtumat.

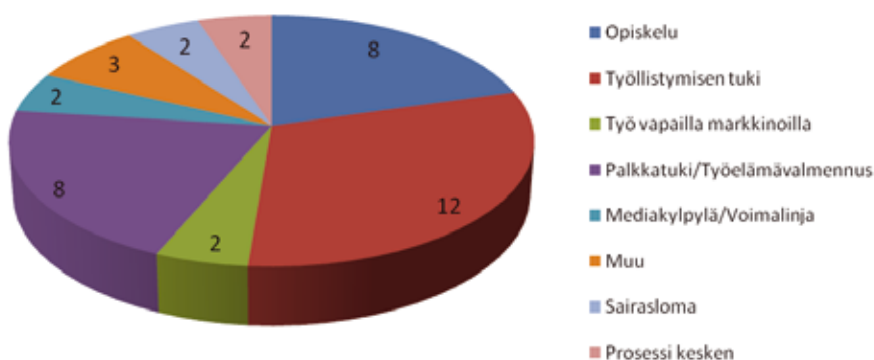
MoPo-rokki yhdisti Roihuvuoren eri-ikäisiä tarjoamalla musiikkia vauvasta vaarille. Tapahtumapaikkana oli asukaspuisto ympäristöineen.

Kuva: MoPo-rokin kuva-arkisto

ta arjen hallinnassaan joko fyysisistä, sosiaalisista tai mielenterveydellisistä syistä johtuen.

Vaikka osallistujamäärät suljetuissa ryhmissä eivät olleet suuria, merkitykset yksilöiden kannalta ovat olleet erittäin positiivisia. Hankkeen liittyminen Alueuuden yksikköön oli hyvä jatkotyöllistymisen kannalta, sillä asukastaloihin oli mahdollisuus räättälöidä suoraan paikkoja osallistuneille. Alueellisuus on ollut myös eduksi tapahtumiin osallistuttaessa. Aikuissosiaalitoiminnan palvelupisteiden työmäärän voi katsoa vähentyneen, kun projektiin ohjatut nuorten voimavarat ja motivaatio lisääntyivät.

Olet media guru -hankkeessa kehittyi kolmen vuoden aikana toiminnaksi, jolle on tilausta. Osallistuminen toimintaan, joka kiinnostaa nuorta harrastuksen muodossa, saa hänet aktivoitumaan ja hakeutumaan alan koulutukseen. Samanlaista ajatusmallia on käytetty myös Asukastalo Oulunkylän Seurahuoneella, jossa nuoret osallistuvat bändipajatoimintaan osana työkokeiluna. Toimintaan osallistumisen myötä mahdollisuudet koulutuspaikan löytämisessä paranevat ja tietämys alasta ammattina lisääntyy.

Olet media guru -hankkeeseen osallistuneiden (39) elämäntilanne vuoden 2013 lopussa.

Kotikaupunkipolut

Kotikaupunkipolkujen toteuttamista jatkettiin vuonna 2013. Hankkeen tavoitteena on kaupunginosien identiteetin vahvistaminen, asukkaiden paikallistuntemuksen syventäminen sekä uusien asukkaiden kotiutumisen edistäminen. Hankkeessa koetaan ja pidetään ajan tasalla kotikaupunkipolkuja toimitettuihin kohdekuvauksiin ja reittikarttoineen yhteistyössä kaupunginosayhdistysten kanssa ja julkaistaan niitä netissä sekä painotuotteina. Suomen kotikaupunkipolku Tmi koordinoi toimintaa ja kartoittaa mielenkiintoisia kohteita, suunnittelee ja testaa reittejä yhteistyössä paikallisten asukkaiden ja kaupunginosayhdistysten kanssa, laatii kohdekuvausta, hankkii lisärahoituksen sekä kartoit-

taa julkaisumahdollisuuksia. Kaupunginosayhdistykset osallistuvat polkujen laadintaan jollakin rahoitusosuudella tai hakevat avustusta Suomen kulttuurirahastosta. Lähiöprojektin lisäksi myös kaupungin muut toimijat ovat osallistuneet rahoitukseen.

Kotikaupunkipolkuja laadittiin vuonna 2013 Malminkartanoon, Myllypuroon, Oulunkylään, Pitäjänmäkeen, Pohjois-Haagaan, Pukinmäkeen ja Roihuvuoreen. Myllypurossa, Pukinmäessä ja Roihuvuoreen koottiin yhteensä 117 uutta eri alojen mielenkiintoista kohdetta. Uusia reittejä suunniteltiin yhteensä 18 km. Malminkartanossa taas päivitettiin 25 vanhaa kohdetta sekä kehitettiin nykyistä reitistöä.

Esikaupunkimessut

Ensimmäistä kertaa yhdessä kaupunkisuunnitteluviraston, rakennusviraston, rakennusvalvontaviraston, kulttuurikeskuksen sekä kaupunginkanslian Hissi-, Esikaupunki- ja Täydennysrakentamisprojektin kanssa järjestetty asukasilta Malmilla houkutteli noin sata ihmistä kaupunginosansa kehittämiseen. Lokakuussa 2013 Malmitalolla järjestetyt messut olivat uudenlainen lähestymistapa parantaa asukkaiden osallisuutta osana yhteisen Helsingin kehittämistä. Keräämällä monipuolinen hallintokuntien verkosto kertomaan alueen ajankohtaisista asioista, madallettiin osallistumiskynnystä, tuotiin aluetta koskevat asiat helposti tavoitettavaksi sekä parannettiin vuorovaikutus- ja keskustelukäytäntöjä. Ajankohtaisten tietoisuuksien lisäksi asiantuntijat esittelivät alueen suunnitteluhankkeita ja käytännön toimintaa sekä olivat tavattavissa kasvotusten.

Lähiöprojekti koordinoi viestintää, jonka toteuttamisesta vastasivat kaikki tahot omalta osaltaan. Tapahtuman viestinnässä onnistuttiin palautteiden mukaan melko hyvin. Asukkaita oli paikalla noin sata ja keskustelu oli hyvin aktiivista. Tilaisuudesta tiedotettiin laajasti, muun muassa järjestäjävirastojen verkkosivuilla julkaistiin uutisia tapahtumasta. Paikallista kaupunkilehteä hyödynnettiin tiedon jakamisessa.

Keväällä kaupunkisuunnitteluvirasto järjesti perinteisen kaupunkisuunnittelumessun info- ja näyttelytila Laiturilla. Lä-

hiöprojekti tuotti Operaatio Pulssi -hankkeen kanssa yhteistyössä nuorille ohjelmaa messujen yhteyteen. Nuorten päivänä 12.4. esitettiin nuorten lyhytelokuvia ja valokuvia, järjestettiin työpajoja ja suosittu rap-artisti Gracias esiintyi tapahtumaviikon päätteeksi. Tapahtuman lisäksi Lähiöprojektin asiantuntijat olivat paikalla tavattavissa asukkaiden kysymyksiä varten koko messuviikon aikana.

Alueellisen osallistumisen kokeilu – Demokratiapilotit

Demokratiapilotit ovat alueellisen osallistumisen kokeiluja, joiden avulla etsitään uusia toimintamalleja kaupunkilaisten osallistumisen ja alueellisen vaikuttamisen lisäämiseksi. Alueellisen osallistumisen kokeilu käynnistettiin kaupunginvaltuuston strategiaohjelman tavoitteiden mukaisesti ja demokratiaryhmän esitysten pohjalta. Demokratiapilotit kuuluvat osaksi Helsingin kaupungin demokratian kehittämistyötä.

Kaupunginhallitus valitsi kokouksensa 17.12.2012 ehdotusten joukosta alueellisen osallistumisen kokeiluun 10 pilottia. Hankkeiksi valittiin ne ehdotukset, joiden katsottiin sisältävän tavoitteita uusista toimintamalleista asukasosallistumiseen ja vaikuttamiseen. Seitsemän valituista piloteista oli alueellisia ja kolme temaattisia. Valituiksi tulleet pilotit aloittivat toimintansa tarkennettujen pilottisuunnitelmien mukaisesti tammikuussa 2013. Lähiöprojekti osallistui valittujen demokratiapilottihankkeiden sparraus- ja haastatteluvaiheeseen

tammikuussa 2013 sekä oli mukana Demokratiapilottien ohjausryhmässä.

Pilotteina olivat vuonna 2013: Arabianranta, Toukola ja Vanhankaupunki demokraattisen päätöksenteon kasvualustana, Asukkaat aktiivisina – Itä-Pasila iskussa, Mainio Malminkartano, Maunulan demokraattihanke, Vetoa ja voimaa Mellunkylään, Lähidemokratiaa Vuosaareen, Kaupunkilaisten raati – kaupunkilaisten ääni päätöksenteon tueksi, 8. Helsingin pyöräilevät kaupunginosat, RuutiBudjetti – Nuorisosiainkeskuksen osallistuva budjetointi, Me asumme täällä! – Lähidemokratia työkalu testissä Tapaninvainiossa.

Lähiöprojekti tuki pilotteja oman toimintansa puitteissa muun muassa osallistumalla Mainio Malminkartano -pilotin kustannuksiin sekä olemalla mukana Vetoa ja Voimaa Mellunkylään -hankkeen yhteistoimintaryhmässä. Lähiöprojekti kustansi myös hankkeeseen kiinnittyvän Kaupunginosaradion toiminnan.

Kaupunginosaradio

Vetoa ja Voimaa Mellunkylään, Radio Kontulan ja Lähiradion vuonna 2012 aloittama kaupunginosaradio-hanke jatkui vuonna 2013. Tavoitteena on kaupunginosien asukkaiden osallisuuden vahvistaminen tarjoamalla kaupunginosatoimijoille mahdollisuus tehdä radio-ohjelmia itselleen tärkeistä asioista. Vastaavanlainen radio-toiminta on yleistä monessa Euroopan maassa.

Vuonna 2013 kaupunginosaradioon tehtiin yhteensä 40 lähetystä sekä 10 uusintalähetystä maanantaisin ja 50 uusintalähetystä torstaisin. Ohjelmissa käsiteltiin eri puolilla Helsinkiä sijaitsevien kaupunginosien tilannetta. Ohjelmissa vierailtiin Arabianrannassa, Kumpulassa, Pihlajamäessä, Kivikossa, Kontulassa, Mellunmäessä, Kurkimäessä, Itä-Pasilassa, Katajanokalla, Malminkartanossa, Tapaninvainiossa ja Maunulassa. Ohjelmissa esiteltiin kaupunginosille ajankohtaisia asioita ja tapahtumia. Haastateltavia Kaupunginosaradiossa oli lähemmäs sata henkeä. Lisäksi Radio Leikkipuisto teki ohjelmaa leikkipuistojen elämästä Kaupunginosaradioon. Tärkeä osa vuoden 2013 ohjelmia olivat alueellisen osallistumisen kokeilut eli demokratiapilotit. Ohjelmasarja oli osa Vetoa ja Voimaa Mellunkylään demokratiapilottia. Lähiöprojektin rahoitus kohdentuu lähetyksien maksamiseen Lähiradiolle.

Toimintamallia, joka perustui asukkaiden vapaaehtoisuuteen, ei kuitenkaan saatu levitettyä kaupunginosaan toivotulla tavalla. Radio Kontulan ja Lahiradion antama perehdytyskoulutus ei riittänyt innostamaan kaikkia siihen osallistuneita itäisenäisen ohjelman tekemiseen. Tärkeää on myös tiedotuksen laajuus, johon ei ollut resursoitu riittävästi.

Tapahtumien tukeminen

Lähiöprojekti on aktiivisesti mukana tukemassa esikaupunkialueiden tapahtumatoimintaa, jotka markkinoivat kaupunginosaan aktiivisina hyvän elämän kaupunginosina sekä kannustavat asukkaita ja toimijoita yhteiseen tekemiseen. Erilainen tapahtumatoiminta on tärkeä mekanismi alueen aktiivisuuden ja yhteistyöverkostojen rakentajana.

Lähiöprojekti on yhdessä kulttuuri-keskuksen kanssa tukenut useiden toimijoiden järjestämiä tapahtumia esikaupunkialueilla.

Jakomäen katutaideseinä syntyi Lähiöprinsessojen aloitteesta ja sen avajaisia vietettiin toukokuussa.

Kuva: Pirjo Ruotsalainen

punkkialueilla. Tärkeitä tapahtumia vuonna 2013 olivat muun muassa Pihlajamäki goes Blues, KontuFestari, Skidirockia Kurkimäessä, Oulunkylän Taiteiden yö, lasten tapahtumat Pohjois-Haagassa, Lähiöprinsessojen graffitiseinän avajaiset Jakomäessä, Aurinkolahden ja Vuosaaren taiteiden yö sekä Mellunkylän Joulupuisto-tapahtuma.

Lähiöprojektin tapahtumatoiminnan tuen tavoitteena on lisätä esikaupunkialueiden tunnettua, vahvistaa asukkaiden ja eri väestöryhmien osallisuutta sekä edistää kaupunkikulttuuria.

Kaupunginosaseurojen järjestämien kaupunginosajuhlien lisäksi on tärkeää, että esikaupunkialueilla on tapahtumia ja juhlia, joiden järjestämiseen osallistuvat niin julkisen puolen, kolmannen sektorin kuin asukasliikkeiden toimijat. Tapahtumien kautta yhteisöllisyys lisääntyy, kun toimijat oppivat tuntemaan toisensa.

Pihlajamäki goes Blues on päihdetön koko perheen musiikkifestivaali. Sosiaali- ja terveysviraston aluetyön yksikkö, Pihlajamäki-seuran Musa-tiimi ja vapaaehtoiset

(noin 80 henkeä) toteuttivat tapahtuman seitsemättä kertaa. Blues on kasvattanut suosiota vuosi vuodelta, ja on jo kooltaan tapahtuma, jonka tuottaminen vaatii ammattimaista otetta ja erillisen koordinaattorin. Kävijöiden määrä nousee parhaimmillaan 5 000 henkeen ja vuonna 2013 kävijöitä oli noin 4 000. Tapahtumalla on oma brändinsä, joka tunnetaan myös Pihlajamäen ulkopuolella. Tapahtumaa ei järjestetä vuonna 2014 pääkoordinaattorina toimineen aluetyön yksikön selvitystilan vuoksi, eikä riittävän vahvaa sitoutumista ole vielä löytynyt muualta.

Pihlajamäessä aluetyön yksikkö on tapahtumien järjestämisen avulla lisännyt asukkaiden osallistumismahdollisuuksia ottamalla mukaan erityisryhmiä, kuten päihde- ja mielenterveyskuntoutujia ja työttömiä. Vuonna 2013 järjestettiin muun muassa Taiteiden yö, Yksinäisten joulu sekä Puurojuhla. Oulunkylän taiteiden yön järjestäjinä olivat useat alueen toimijat. Tapahtumapaikkana oli Oulunkylän seurahuoneen piha- ja puistoalue. Kävijöitä oli noin 1 500 henkeä. Tapahtuman järjestämiseen osallistui myös laaja joukko vapaaehtoisia. Tapahtumat olivat myös osa osallisuushanketta, jota aluetyön yksikkö koordinoi.

Esikaupunkiviestinnän parantaminen

Lähiöprojektin viestintä tukee laaja-alaisesti projektin tavoitteiden ja toimenpiteiden toteuttamista, hankkeiden näkyvyyttä ja projektin tunnettuuden kehittymistä. Viestintä osallistuu tavoitteiden toteuttamiseen erityisesti tuottamalla julkisuuteen positiivisia ja todenmukaisia uutisia esikaupungeista. Toinen viestinnän päätehtävä on asukkaiden ja kaupungin vuorovaikutus eli alueen "äänien kuuluminen".

Viestinnän arviointi

Vuonna 2013 Lähiöprojektin viestinnän tuloksellinen kehittäminen eteni viestinnän arvioinnilla. Esikaupunkeja koskevaa viestintää ja Lähiöprojektin viestintää arvioitiin ensimmäistä kertaa ulkopuolisen asiantuntijan avulla. Tarkoitus on seurata viestinnän ja vuorovaikutuksen onnistumista toistuvien kyselyjen avulla.

Tutkimukseen kuului laaja sidosryhmäkysely asukasjärjestysten edustajille ja kaupungin asiantuntijoille sekä erillinen kysely toimittajille. Vastausprosentti oli 23. Vastaajia oli noin 150, joista kolmasosa asukasjärjestöjen edustajia ja loput kaupungin asiantuntijoita eri virastoista. Selvityksessä haastateltiin lisäksi kolmea Lähiöprojektin näkökulmasta avain-

asemassa olevaa henkilöä, Helsingin Sanomien kaupunkitoimituksen esimiestä Minttu Mikkosta, kaupunginjohtaja Jussi Pajusta ja kaupunkisuunnitteluviraston yleiskaavapäällikköä Rikhard Mannista.

Lähiöprojektin viestintä ja kaupungin esikaupunkeja koskeva viestintä toimivat asiantuntijoiden mielestä melko hyvin. Asukkaat eivät olleet yhtä tyytyväisiä. He toivoivat Lähiöprojektilta ja kaupungilta nykyistä enemmän tietoa tuonne muassa liikennejärjestelyistä, omista vaikutusmahdollisuuksistaan sekä omalle alueelle suunnitelluista muutoksista.

Arviointiraportti julkaistiin Lähiöprojektin verkkosivuilla ja arvioinnin tuloksista lähetettiin tiedote medially ja laajasti kau-

Lähiöprojekti julkaisi kolme teemaliitettä vuoden 2013 aikana.

Esikaupungeissa tapahtuu!

Kansanjuhla Kannelmäen Sitratorilla

Lähiöprojekti Helsinki

Onnistunut OMG-projekti tuonut säästöjä

"Opiin paljon uutta"

Projektin ponnahdustanss

Unelma siirrettiin Kannelmäkeen

Julkistusjuhla tiistaina 12.11. klo 17.30-19.00, Sitratori ja Kanneltalo Mikko "Pelti" Peltola juontaa

Maija Fast: Kävelin allapäin Kallioon ystävien luo, näin Unelman ja ilahduin. Mietin, että tuommoisen tarvitsimme Sitratorille

KYSELYYN VASTASI SATTA

Lähiöstä kaupunginosiksi

Mielin messuilla paljon väkeä

Pohjoishaagalaiset haluavat Runar Schildtin puiston asukkaiden käyttöön

Koululaisten maalaukset Pukinmäen asemalle

pungin eri hallintokuntiin. Aihe nostettiin esiin ainakin kymmenessä verkko- tai sosiaalisen median sivustossa.

Arvioinnin perusteella Lähiöprojekti tulee keskittymään kaupungin viestintäyhteistyön parantamiseen esikaupunkien kehittämiseksi. Arvioinnista saatuja tuloksia käsiteltiin useiden virastojen viestinnästä vastaaville suunnatussa kehittämistyöpajassa marraskuussa. Tapaamisessa nähtiin tarpeelliseksi kehittää yhteistä aluenäkökulmaa, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä lisätä esikaupungeista kertovien positiivisten uutisten määrää. Työpajassa sovitettiin yhteisistä kehittämistoimenpiteistä, joiden toteutumista seurataan Lähiöprojektin koolle kutsumissa tapaamisissa kaksi kertaa vuodessa.

Uutiset esikaupungeista

Vuoden 2013 jatkettiin kolmen teemaliitteen julkaisemisia kaupallisissa kaupunkilehdissä. Tämän lisäksi julkaistiin ensimmäinen liite Helsingin kaupungin asunnot Oy:n (Heka) kanssa. Hekan Hima -lehti jaetaan noin 44 000 asukkaalle ja sidosryhmille. Painettujen liitteiden sisältöä julkaistiin muokattuna myös verkkosivuilla ja sosiaalisessa mediassa sekä projektin sähköisessä uutiskirjeessä, jota lähetettiin laajasti kaupunkiorganisaation sisällä. Aiheet liittyivät projektin kumppaneiden hankkeisiin, kaupungin toimintaan esikaupungeissa tai esikaupunkien ajankohtaisiin ilmiöihin, kuten tapahtumiin tai ihmisiin.

Lähiöprojektin viestinnän seurantaan tarkoitettu kyselytutkimus kaupunkilaisil-

le julkaistiin maaliskuussa. Vastauksia tuli noin sata. Tiedotteita on lähetetty seitsemän, osa yhteistyössä kumppaneiden kanssa. Kaikista tiedotteista päätyi nostoja julkaisuuteen joko sähköisessä tai painetussa mediassa.

Alkuvuodesta Lähiöprojekti julkaisi toimintakautta esittelevän painetun esitteen suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Tavoitteena oli tehdä projektia sekä esikaupunkien roolia osana Helsinkiä tutuksi erityisesti kaupunkiorganisaation ulkopuolisille tahoille, kuten asukkaille ja kolmannen sektorin toimijoille.

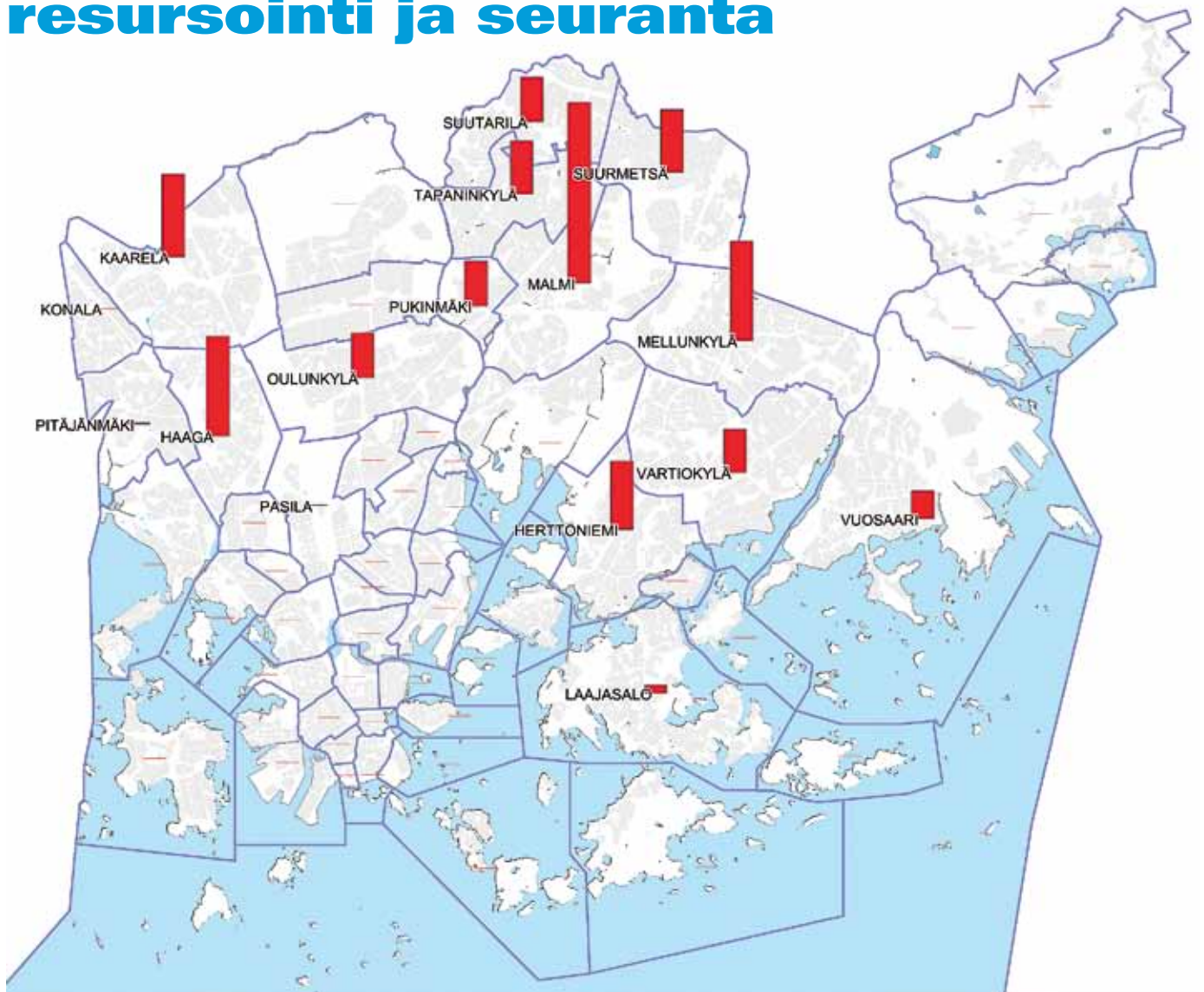
Lähiöprojektin vuonna 2012 avatuilla Facebook-sivuilla (www.facebook.com/lahioprojekti) on noin 180 "tykkääjää". Facebook-nostoja ja verkkouutisia on julkaistu viikoittain. Projektin verkkosivuilla (www.lahioprojekti.hel.fi) oli vuoden aikana 5 643 kävijää, joista 4 240 yksittäisiä "uniikkeja" kävijöitä. Kävijämäärä on kasvanut edellisvuodesta noin 600. Vuoden aikana sivuilla julkaistiin 59 uutista, eli noin neljä uutista kuukaudessa.

Useassa Lähiöprojektin hankkeessa viestinnällä oli merkittävä rooli. Jakomäen Savi ja puu kaupungissa -projekti oli vuoden 2013 viestinnän kärkihanke, Metrohelsinki-yhteismarkkinointihankkeessa taas valmisteltiin hankkeen arviointi- ja kehittämiselvitystä ja asukkaiden kanssa toteutetussa Unelma-teoksen kansanjuhlassa Kannelmäessä kokeiltiin menestyksellisesti laajaa viestinnällistä yhteistyötä. Hankkeiden viestinnän prosesseista ja vaikuttavuudesta kerrotaan tarkemmin kunkin hankkeen kohdalla.

Lähiöprojektin uusi esite julkaistiin myös englanniksi ja ruotsiksi. Ne löytyvät myös nettisivuilta.

Lähiöprojektin toiminnan resursointi ja seuranta

Toimintarahen käyttö ja seuranta

Lähiöprojektin toimintaraha on tärkeä osa projektin toiminnan ja pilottihankkeiden mahdollistajana.

Lähtökohtaisesti yksikään hanke ei olisi ollut mahdollista toteuttaa ilman projektin tarjoamaa rahallista tukea, eikä erityyppiin pilotti- ja kehittämishankkeisiin ole pystytty erikseen varautumaan hallintokuntien normaaleissa budjeteissa. Myös erilaisiin asukastapahtumiin ja alueellisiin, asukaslähtöisiin kehittämishankkeisiin ohjataan projektin omaa toimintarahaa mahdollisuuksien mukaan. Tiettyihin hankkeisiin ja tehtäviin on Lähiöprojektin toimintarahalla palkattu määräaikainen henkilö.

Lähiöprojektin toimintarahen käyttöä alueellisesti kuvattuna vuonna 2013. Osaa toimintarahasta ei ollut mahdollista kohdistaa suoraan tietylle alueelle.

Vuosittain kerätään tietoa hankkeisiin käytetyistä kustannuksista toimintakertomuksen tueksi sekä pyydetään hankkeilta toimintakertomukset kuluneelta vuodelta. Vuonna 2013 hankkeiden raportointia kehitettiin vastaamaan paremmin kehittämisenäkökulmien ja vaikuttavuuden toteutumiseen sekä toimintarahen käytön laadukkuuteen. Erillisen raportointilomakkeen avulla pystytään seuraamaan ja arvioimaan hankkeiden onnistumista ja tarkoituksenmukaisuutta sekä pilotoinnin toimivuutta kaupunkiorganisaatiossa.

Viestinnän seurannan tunnuslukuihin, kuten tiedotteiden ja verkkosivujen kävijämääriin voi tutustua kohdassa Uutisia

esikaupungeista. Viestinnän tulosten seurantaan on kehitetty uusia toimintatapoja, joista kerrotaan tarkemmin kohdassa Arviointityö. Asukkaille edellisvuonna aloitetut kyselytutkimukset kartoittavat mielipiteitä viestinnän onnistumisesta. Seurannassa saatuja tuloksia apuna käyttäen tarkennetaan seuraavan vuoden viestintäsuunnitelman tavoitteita ja niille määritellyjä mittareita.

Toimintarahen ja lähiörahaston käytön kohdentumisesta kaupunginosittain on seurattu myös vuonna 2013. Alueittainen kohdentuminen antaa hyvän kuvan toteutuneesta rahankäytöstä esikaupunkien kehittämiseksi. Lähiöprojektin toimintara-

ha oli vuonna 2013 yhteensä 663 000 €. Toimintarahaan sisältyivät myös vuodelta 2012 siirtyneet määrärahat, 190 000 €. Toimintaraha oli budjetoitu kaupunkisuunnitteluvirastoon sekä käyttö Lähiöprojektin toimintaan ja hankkeisiin delegoitiin hallintokunnille. Vuonna 2013 hallintokuntien käytettävissä oli Lähiöprojektin toimintaraha seuraavasti: kaupunkisuunnitteluvirasto/Lähiöprojektin toiminta 332 000 €, kulttuurikeskus 164 000 € (josta 30 000 € opetusviraston Tempo-orkesterihankkeen kustannuksiin), liikuntavirasto 55 000 €, sosiaali- ja terveysvirasto 52 000 €, nuorisoasiainkeskus 30 000 €, kirjasto 10 000 €, varhaiskasvatusvirasto 10 000 €, henkilöstökeskus 5 000 € sekä rakennusvalvontavirasto 5 000 €.

Vuoden 2013 kokonaiskäyttö oli 514 140 €. Käyttämättä jäi 148 960 €, josta osa johtui hankkeiden arvioitua vähäisemmistä kustannuksista tai aikataulutuksesta, jonka myötä edellisen vuoden toiminnasta koituvat kustannukset ajoituivat vuoden 2014 puolelle ja määrärahoista siirrettiin 112 000 € vuodelle 2014. Hallintokunnille delegoidun toimintarahan käyttö oli vuonna 2013 seuraavanlainen: kaupunkisuunnitteluvirasto/ Lähiöprojekti 204 500 €, kulttuurikeskus 155 900 €, sosiaali- ja terveysvirasto 35 500 €, liikuntavirasto 67 000 €, nuorisoasiainkeskus 29 500 €, kaupunginkirjasto 9 900 €, varhaiskasvatusvirasto 6 500 €, henkilöstökeskus 4 990 € sekä rakennusvalvontavirasto 200 €. Liikuntaviraston inhimillisen erehdyksen vuoksi he ylittivät määrärahasa 12 000 €:lla. Tämä johtui kaupungin projektihallinnan rakenteesta, jonka vuoksi osa laskuista tilioitiin erehdyksessä väärälle kustannuspaikalle.

Lähiöprojektin johtoryhmä

Lähiöprojektin toimintaa ohjaa kaupungin hallituksen lisäksi eri hallintokuntien edustajista koostuva johtoryhmä, jonka nimitää kaupunginjohtaja (kj 50§, 14.12.2011)

Lähiöprojektin johtoryhmä on tärkeä hallintokuntien välinen foorumi projektin hankkeiden valmistelulle, tiedon välittämiseksi sekä toiminnan suuntaamiselle ja kehittämiseksi. Johtoryhmä tekee tarvittaessa päätöksiä projektin toiminnan tai hankkeiden suuntaamisesta. Johtoryhmälle raportoidaan säännöllisesti hankkeiden etenemisestä sekä esitellään meneillään olevia hankkeita ja ajankohtaisia, esikaupunkien kehittämisen liittyviä asi-

oita. Johtoryhmä on myös tärkeä tiedonvaihtokanava lähiörahoastohankkeiden valmistelussa sekä se toimii Valtion asuinalueohjelmassa olevan "Kaupunginosien Helsinki" -hankekokonaisuuden ohjausryhmänä. Vuonna 2013 Lähiöprojektin johtoryhmää päivitettiin henkilömuutosten sekä lisätarpeiden vuoksi. Johtoryhmään nimettiin keväällä 2013 kehittämispäällikkö **Kyösti Oasmaa** talous- ja suunnittelukeskuksesta, apulaiskaupungin sihteeri **Suvi Rämö** hallintokeskuksesta, yliarkkitehti **Henna Helander** rakennusvalvontavirastosta sekä tilakeskuksen päällikkö **Arto Hiltunen** kiinteistövirastosta.

Tammikuussa 2013 projektinjohtaja **Mari Siivola** esitteli kaupunginkanslian Täydennysrakentamisprojektin toimintaa, joka on Lähiöprojektin tärkeä yhteistyökumppani. Tämän lisäksi virastot esittelivät tulevia vuoden 2013 lähiörahoastohankkeita. Maaliskuussa kiinteistöjen kehittämispäällikkö **Minna Aarnio** kiinteistövirastosta esitteli yksikkönsä tehtäviä ja tulevia kehittämistarpeita. Samassa yhteydessä hyväksyttiin kaupunginhallitukselle toimitettava vuoden 2012 toimintakertomus. Huhtikuussa lähiöarkkitehti **Päivi Hellman** esitteli korjaustapaohjeiden laatimisen sisältöjä ja näkökulmia Pohjois-Haagan korjaustapaohjeita hyödyntäen. Toisena tärkeänä keskusteluaiheena oli palvelutilojen kehittämiseen liittyvät haasteet ja tarpeet, joita käytiin läpi Jakomäen palvelutilaselvityksen tilanekatsauksen myötä.

Huhtikuussa projektipäällikkö **Janne Typpi** esitteli kaupungin alueellisen osal-

listumisen kokeilua, demokratiapilottia sekä aluetyön päällikkö **Päivi Männistö** sosiaali- ja terveysviraston aluetyöyksikön toimintaa. Samassa kokouksessa käytiin läpi Lähiöprojektin viestinnän arvioinnin tuloksia ja jatkotoimenpiteitä tiedottaja **Tiina Nuton** toimesta.

Vuoden viimeisessä kokouksessa marraskuussa keskusteltiin lähikoulujen kehittämisestä ja yhteistyöhankkeiden tilanteesta ja näkökulmista vuodelle 2014. Aluepäällikkö **Leena Lakovaara** kertoi opetusviraston tavoitteista lähikoulujen imagon parantamiseksi osana esikaupunkialueiden vetovoimaisuuden edistämistä. Tämän lisäksi kulttuurikeskuksen suunnittelija **Reetta Sariola** esitteli lähikouluhankkeet Tempo, Bändipaja sekä Kylään 2 ja 3.

Lähiöprojektin työryhmät

Lähiöprojektin tehtävänä on esikaupunkialueiden kehittämishankkeiden integrointi ja laadukas, tarkoituksenmukainen kohdentuminen sekä hallintokuntien välisen yhteistyön vahvistaminen. Keskeisenä virastojen välistä kommunikaatiota ja alueellista lähestymistä parantavan toimintamuotona ovat erilaiset ohjaus- ja työryhmät, joiden kautta niin keskustelu kuin hankkeiden tarkempi seuranta toteutetaan. Työryhmien kautta syntyy keskustelua eri hankkeiden ja hallintokuntien välillä sekä ideointia uusien pilottihankkeiden rakentamisesta. Vuonna 2013 työryhmät jatkoivat pitkälti toimintaansa samoin rakentein ja päämäärin toimintakauden tavoitteita tukien.

Lähiöprojektin työryhmiä olivat muun muassa: Elinkeinotoiminnan markkinoinnin ohjausryhmä (Metrohelsinki), Herttoniemen yritysalueen neuvottelukunta / Hyry ry, Lähiöprojektin täydennysrakentamistyöryhmä, Lähiöprojektin ympäristöparannushankkeiden ohjausryhmä, Malmin kehittämistyöryhmä, Kulttuuri- ja sivistyshankkeiden ohjausryhmä, Tempo-ohjausryhmä, Operaatio Pulssin ohjausryhmä, Hyvä kaupunkielämä -hankkeiden ohjausryhmä sekä Roihuvuoren Monen polven kasvutila -hankkeen ohjausryhmä .

Valtion avustukset

Perustaessaan Lähiöprojektin kaupungin hallitus antoi tehtäväksi määritellä lähiöiden yleisiä kehityslinjoja ja organisoida alueellisia kehittämistoimia sekä valmistella esityksiä kaupungin rahoituksen järjestämisestä ja valtion määrärahojen hakemisesta lähiöiden kehittämiseen.

Valtion lähiöohjelma 2008–2011

Lähiöohjelma oli pääministeri **Matti Vanhasen** II-hallituksen ohjelmaan sisältyvä kumppanuushanke vuodelle 2008–2011. Ohjelman tavoitteena oli lähiöiden kilpailukyyn lisääminen ja myönteisten mielikuvien sekä lähiöiden alueidentiteetin vahvistaminen. Ohjelmaa koordinoi ympäristöministeriö ja käytännön toteutuksesta vastasi Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus (ARA).

Valtion lähiöohjelmaan 2008–2011 kuuluvien hankkeitten kustannuksista ARA korvasi enintään 20 % toteutuneista kustannuksista ja selvityshankkeen osalta enintään 100 %. Vuoden 2011 kustannuksista ARA maksoi vuonna 2013 viimeiset avustukset, yhteensä 261 213 €. Vuoden 2011 kustannuksiin oli myönnetty 309 660 €.

Kaupunginosien Helsinki 2013–2015

Valtion asuinalueohjelma on pääministeri **Jyrki Kataisen** hallitusohjelman mukainen asuntopoliittinen ohjelma, joka edistää monimuotoisia asuinalueita. Tämän toteuttamiseksi on käynnissä poikkihallinnollinen ohjelma, jolla edistetään asuinalueiden elinvoimaa sekä ehkäistään segregatiota. Valtioneuvoston asuntopoliittisen toimenpideohjelman mukaisesti ohjelmatyö toteutetaan vuosina 2013–2015. Ohjelmassa painotetaan strategisen kehittämisotteen sekä poikkihallinnollisen toiminnan mahdollistamista.

Helsingin kaupunki on ohjelmassa mukana ”Kaupunginosien Helsinki”-nimisel-

lä hankkeellaan. Kokonaishankkeen kohdealueena on koko esikaupunkivyöhyke kaupungin strategisten linjausten sekä Lähiöprojektin projektisuunnitelman mukaisesti. Lähiöprojekti vastaa hankkeen kokonaiskoordinoinnista yhdessä kaupunginkanslian täydennysrakentamisprojektin kanssa.

Kaupunginosien Helsinki -hankekokoaisuus tukee esikaupunkialueiden kokonaisvaltaista kehittämistä osana Helsingin kaupunkirakennetta. Tavoitteena on esikaupunkien ympäristön laadun, rakennuskannan kunnan ja julkisen ympäristön parantaminen sekä toiminnallisten, imagolisten ja sosiaalisten edellytysten vahvistaminen. Lähtökohtana on verkostomaisen näkökulman ja toimintamallin vahvistaminen niin hallintokuntien välisessä toiminnassa kuin asuinaluetasolla.

Kaupunginosien Helsinki -hankekokoaisuus jakautuu kärkihankkeisiin, jotka ovat asuinalueohjelman teemapainotusten mukaisesti: 1) täydennysrakentamisen edellytysten parantaminen, 2) asuin ympäristön laadun parantaminen sekä uudet toimintamallit ympäristön kehittämiseen sekä 3) demokratiatilojen kehittäminen, toteuttaminen ja toiminnan tukeminen. Vuonna 2013 näihin kärkihankekokoaisuuksiin haettiin yhteensä 1,2 M€ kehittämisavustusta, josta ARA myönsi (8.5.2013) haettavaksi 238 800 euroa.

”Täydennysrakentamisen edellytysten parantamisen”-kärkihankkeen tavoitteena ovat kaupunkirakenteen tiivistäminen ja monipuolistaminen, palvelujen kehittäminen ja nykyisten pysyvyyden turvaaminen, uusien asumismahdollisuuksien tarjoaminen palveluiden ja joukkoliikenteen ulottuville sekä uudenlaisten asumismuotojen lisääminen täydentämään olemassa olevaa asuntokantaa. Painopisteenä kehittämisessä ovat esikaupunkialueiden asemien ja ostoskeskusten ympäristöt.

Vuodelle 2013 kehittämisavustuksia haettiin täydennys- ja lisärakentamisen pysäköintimallien kehittämiseen, täyden-

nysrakentamisen edistämiseen keskeisillä asema- ja ostarialueilla sekä asuinrakennusten korottamisen tutkimiseen täydennysrakentamisen keinona.

”Asuinympäristön laadun parantaminen sekä uudet toimintamallit ympäristön kehittämiseen”-kärkihankkeen tavoitteena on parantaa esikaupunkialueiden asuinympäristön laatua sekä luoda poikkihallinnollisia toimintamalleja julkisen ympäristön kehittämiseksi. Vuonna 2013 asuinalueiden kehittämisavustusta haettiin kaupunginosapuistojen kehittämiseen sekä keskeisten julkisten kaupunkitilojen parantamiseen ja esteettömyyden edistämiseen.

”Demokratiatilojen kehittäminen, toteuttaminen ja toiminnan tukeminen”-kärkihankkeen tavoitteena on asukastilojen ja niissä tapahtuvan asukastoiminnan tukeminen. Vuonna 2013 asuinalueiden kehittämisavustusta haettiin demokratiatilojen kehittämiseen ja toteuttamiseen sekä niiden toiminnan tukemiseen. Haettu avustus kohdistuu nykyisten asukastalojen vuokrakustannuksiin Oulunkylässä, Myllypurossa, Vuosaarella, Kontulassa ja Pihlajamäessä. Oulunkylän alueella kehitettiin nykyistä asukastilaa vastaamaan paremmin asukastoiminnan monipuolistuvia tarpeita.

Helsingin kaupunki tekee myös yhteistyötä asuinalueohjelmassa olevan Helsingin yliopiston vetämän tutkimushankkeen ”Ostoskeskukset julkisina tiloina” kanssa. Tutkimuksessa selvitetään ostoskeskusten

toimintaympäristön muutoksia kumppanuus-, kansalais- ja markkinalähtöisistä näkökulmista Pohjois-Haagan, Laajasalon ja Myllypuron ostareilla. Tavoitteena on löytää uudenlaisia malleja ja konsepteja etenkin vanhojen esikaupunkialueiden ostareiden uudistamiselle.

Lisätalousarvion investointiavustus

Lähiöprojekti valmisteli yhdessä kaupunginkanslian ja rakennusviraston kanssa erillisen investointiavustuksen haun, jonka teemojen ja kohteiden tuli pohjautua asuinalueiden kehittämisohjelmassa mukana olevan kokonaishankkeen ”Kaupunginosien Helsinki” mukaisiin toimenpiteisiin. Investointihaku pohjautui valtioneuvoston erilliseen lisätalousarviossa esitettyyn 4 miljoonan euron määrärahaan asuinalueiden kehittämiseksi. Investointihaussa esitettyjen hankkeiden tuli edistää rakennusalan työllisyyden tukemista, joten lähtökohtana olivat investointien tulevat suorat ja välilliset työllistämisaikutukset.

Yhteensä kustannuksia haettiin 13 165 560 euron edestä, josta asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus myönsi yhteensä 1 368 021 euroa Helsingin hakemuksessa esitettyihin investointikohteisiin. Pääosa investointihakemuksessa esitettyistä kohteista ovat kaupungin lähiörahastosta rahoitettavia hankkeita, jotka käynnistyivät 1.5.–31.12.2013 välisenä aikana.

Tekijät

Tero Santaoja, Pirjo Ruotsalainen

Nimike

LÄHIÖPROJEKTIN TOIMINTAKERTOMUS 2013, SIVISTYS ON SIISTIÄ

Sarjan nimike

Helsingin kaupunkisuunnitteluviraston julkaisuja 2014:3

Sarjanumero	2014:3	Julkaisu-aika	5.5.2014
Sivuja	44	Liitteitä	–
ISBN	978-952-272-714-5 (nid.) 978-952-272-715-2 (PDF)	ISSN	0787-9024
Kieli koko teos	FIN	Yhteenveto	FIN, SWE, ENG

Tiivistelmä

Kaupunginhallitus hyväksyi 2.4.2012 (§ 324) Lähiöprojektin projektisuunnitelman kaudelle 2012–2015. Vuonna 1996 perustettu Lähiöprojekti on hallintokuntien yhteistyöprojekti, jonka teemat ja toimenpiteet määräytyvät kunkin toimikauden tavoitteiden mukaan. Ydintehtävänä on esikaupunkialueen imagon vahvistaminen edistämällä asunto- ja toimitilarakentamista, korostamalla kaupunginosien vahvuuksia sekä tukemalla lähipalvelujen edellytyksiä osana viihtyisää kaupunkiympäristöä. Projekti suunnittelee, käynnistää ja koordinoi esikaupunkialueiden kehittämishankkeita ja yhteistyötapoja eri hallintokuntien ja yritysten sekä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Toiminta-alueena on koko esikaupunkivyöhyke. Projektin visio on "Helsingin esikaupungit ovat viihtyisiä ja urbaaneja kaupunginosia, joissa on monipuolinen asunto- ja työpaikkatarjonta, elinvoimainen kaupunkikulttuuria sekä asukkaiden tarpeisiin vastaava palveluverkko." Projektikauden tunnuksena on "Sivistys on siistiä".

Toimintakauden tavoitteina ovat (1) verkostoituvan esikaupungin ja viihtyisän ympäristön tukeminen, (2) kokemisen, oppimisen ja hyvän kaupunkielämän edistäminen sekä (3) esikaupunkien tunnettavuuden ja imagon vahvistaminen tuomalla julkisuuteen positiivisia ja todenmukaisia uutisia esikaupungeista.

Fyysisen ja toiminnallisen ympäristön kehittämishankkeet kohdentuivat vuonna 2013 erityisesti kaupunginosien keskeisiin puistoalueisiin sekä asemakeskusten ja pääraittien parantamiseen. Yleissuunnitelmat laadittiin Pohjois-Haagan Runar Schildtin, Lassilan reuna- sekä Vuosaaren Lokkisaarenpuistoon. Lisäksi toteutettiin yhteisöllisyyttä korostavat taidehankkeet Broda Jakomäessä sekä taideteos Unelman siirto Kannelmäen Sitratorille. Hankkeet toteutettiin hallintokuntien laajalla yhteistyöllä. Vuonna 2013 valmistuivat Konalan länsireunan aluekartoitus ja korjaustapaohjeet 1960-luvun kerrostalokortteleiden osalta. MetroHelsinki-hankkeessa Itä-Helsingissä sekä Malmin asemakeskuksen toimijakartoituksessa keskityttiin esikaupunkien alueellisen elinkeinotoiminnan kehittämiseen.

Vuonna 2013 korostettiin kauden päätavoitteiden mukaisesti kulttuuri- ja sivistyshankkeiden keinoin tehtyä lasten ja nuorten syrjäytymistä ennalta ehkäisevää työtä. Erityisesti koulujen kanssa yhteistyössä toteutettiin matalan kynnyksen musiikinopetusta Tempo- ja Bändipaja-hankkeissa sekä sirkus- ja nukkepajatoimintaa Kylään-hankkeissa. Tavoitteena oli myös edistää lähikoulun vetovoimaa. Monen polven kasvutila, Perjantai Action, Vuosaari-blogi, Operaatio Pulssi, lähiöliikunta sekä Kulttuurikaveri lisäsivät osaltaan esikaupunkialueiden asukkaiden hyvinvointia tuomalla palveluja lähelle. Maunulassa toiminut työllistävä multimediahankke Olet Media Guru ja useilla alueilla vaikuttanut Sadut ja tarinat -hanke päättyivät vuoden 2013 lopussa. Hyvää kaupunkielämää edistettiin myös alueellista asukastoimintaa vahvistamalla.

Esikaupungeja koskevaa viestintää ja Lähiöprojektin viestintää arvioitiin ensimmäistä kertaa ulkopuolisen asiantuntijan avulla. Uutisia esikaupungeista esiteltiin kolmessa liitteessä kaupallisessa kaupunkilehdessä. Projektin uusi esite kolmella kielellä valmistui. Uutena toimintamuotoana alkanut Esikaupunkimessut Malmilla tarjosi asukkaille ja virastoille uudenlaisen kohtaamispaikan yhteisen Helsingin kehittämiseksi.

Asiasanat

LÄHIÖPROJEKTI, ESIKAUPUNKI, VERKOSTOKAUPUNKI, TÄYDENNYSRAKENTAMINEN, KORJAUSRAKENTAMINEN, KAUPUNKIYMPÄRISTÖN LAATU, IMAGO, ELINKEINOT, SIVISTYS, KULTTUURI, TAPAHTUMAT, VIESTINTÄ, ALUEELLISET TOIMINTAMAHDOLLISUUDET, SOSIAALINEN KEHITTÄMINEN, LIIKUNTA, LAPSET JA NUORET, VAIKUTTAVUUS.

Sarjassa aikaisemmin julkaistu:

2014:1 Meilahden huvila-alue –
Ympäristöhistoriallinen selvitys

2014:2 Laajasalon raideliikenteen
vaihtoehdot – Ympäristövaikutusten
arviointiselostus

ISSN 0787-9024

ISBN 978-952-272-714-5 (NID.)

ISBN 978-952-272-715-2 (PDF)

Lähiöprojekti
Helsinki